Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 289 (14003) | 1972 оной декабриин 9, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ— МЖАЛТЫН ШЭ ҮНДЭҺЭН

мышленна коллектив бүхэн хүдэлмэриин адлихан гү, али 7 час эдлэдэг. Теэд коллектив бүхэн энэ югоо ондо ондоо үрэ дүнгүүдые туйладаг байна. коллектив жэгдэ һайнаар ажаллажа, һайн шанар-родукци бүтээнэ, мүн технико-экономическа талаа-һйн үрэ дүнгүүдые харуулна. Харин зариманиинь идэ ородог, элдэб бэрхэшээлтэй дайралдадаг. Иимэ най гол шалтагаануудай нэгэн ажалай эмхидхэл г юм.

ическэ дэбжэлтэ туйлаха, ниитын үйлэдбэриин үрэ дээшэлүүлхэ талаар партиин XXIV съездын зорилго бодото дээрэнь бэелүүлхын тула нэн үйлэдбэрине һайнаар эмхидхэхэ, ажалай сагые хэрэглэхэ шухала. Республикымнай олонхи про-енна предприятинуудта ажалай эмхидхэл һайжа-даа. Энээнэй ашаар «Электромашина», «Теплопри-заводуудай, нарин сэмбын болон нооһо сэбэрлэн г фабрикануудай, Тимлюйн цементын болон асбо-ын зүйлнүүдэй заводуудай, Буряадай мебельнэ, юлбосоруулгын комбинадай, хэдэн леспромхозуудай тивүүд саг үргэлжэ һайнаар ажаллажа, продукци гаргаха, худалдаха түсэбөө һара, жэл бүхэндэ н дүүргэнэ.

һо сэбэрлэн угаадаг Улаан-Үдын фабрикын коллек-жалай эмхидхэл һайжаруулха асуудалые урдань лгдаһан түсэбэй ёһоор, удаа дараалан шиидхэдэг Эндэ жэжэ бужа юумэн гэжэ үгы. Ажалай час бү-бэшэ, харин минута бүхэнние ашагтай-хэрэглэхэ эрилтэ хүдэлмэришэдэй урда дана. Хүдэлмэришэдэй халаан соогоо хэр бүтээсэ-ажаллаһаниинь, даабаряа ямараар дүүргэһэ-ходо хинан шалгагдана. Элирүүлэгдэһэн дутагал-зайсуулха хэмжээн дары абтадаг юм. Ажалдаа доһон гү, али ерээгүй, ажалай журам эбдэһэн хү-ишэд ямар нэгэн харюусалгада хабаадуулагдана. анай даабарие 6,5 часай туршада дүүргэхэ гэ-алентина Дмитриевагай даадаг нооһо нлгагшадай ын үүсхэл фабрика доторoo халуунаар дэмжэгдээ. илгагшад ямар аргаар ехэ бүтээсэ туйланаб гэхэ-алай бүхы 420 минутые ашагтайгаар хэрэглэнэ. р конвейерээ минутыншье туршада зогсооногүй, халаан соогоо һаадгүйгөөр хүдэлгэдэг юм. Ажалаа эмхидхэһэн энэ бригадын, мүн энэ бригадын жэ-р хүдэлмэриин сагые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэг-түлөө мүрысэжэ байһан түрүүшүүл байгша оной е болзорһоонь холо уридшалан дүүргээд, 1973 түсэбөөр ажаллажа эхилээ.

налис Ажалай Герой А. Н. Ошировай хүтэлбэриял-изельнэ цех локомотив-вагон заһабарилгын заво-сад механо-хабсаралгын цехүүдтэй адлирхуу үй-тэй юм. Харин ажалайнгаа эмхидхэлэй талаар лгардаг. Заһабарида асаргадаһан дизель задал-сть узелнуудыень һэлгэхэ, заһабарилха, хожомынь ажа, шалгажа үзэхэ бүхы ажал эхинһээ абаад үрэтэрөө эмхитэй гуримтайгаар бүтээгдэнэ. Хэ-болохо хэрэгсэл, материал, инструментнүүд һээ бэлдэгдэдэг. Халаанай үедэ ажалгүй миин хэрэгтэй юумээр дуталдаха ушар огто усадхаг-.

эй ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудал хүдэл-эдэй, бүхы коллективэй даажа абаһан ажалайн-лөө харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэг итта холбоотойгоор шиидхэгдэжэ, ... үрэ дүн на. Дизельнэ цехэй коллектив табан жэлэй түсэ-олзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөө завод до-мүн Железнодорожно район соогоо үүсхээ һэн. Тэ-абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. эдбэриин эмхидхэлые ажалай хэгдэдэг, хүдэлмэри-ажалладаг газарһаа эхилээд һайжаруулха хэрэг-бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал хүдэлмэ-бүхэндэ олгохо шухала. Энээние түрүү коллек-эй дүй дүршэл элеэр харуулжа үгэнэ.

ин ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ тэмсэл хаа хаа-ёһотой һайнаар ябуулагданагүй. Республикымнай олон предприятинуудта ажалай саг дэмы ехээр гээг-Халаануудай һэлгэдэхэ, мүн халаанай үедэ маши-аногуудаа миин байлгаха, хэрэгтэй материалаар, исэгээр хангагдаагүй байһан шалтагаанһаа ажалаа улха ушар үшөө олон үзэгдэнэ.

э ушарһаа зарим предприятинууд түсэбөө дүүргэ-арадай ажахыда шухала хэрэгтэй продукци дутуу Тэдэнэй гэмээр жэлэй 10 һарын хугасаада рес-ка доторнай 6,7 миллион түхэригэй промышленна ци дутуу худалдагдаа. Ажалай сагые дэмы гээхэ е Улаан-Үдын промышленна предприятинуудта ю 25 процентээр хорообол, 3,5 миллион түхэригэй шленна продукци нэмээжэ үйлэдбэрилэн гаргажа юм. Энэ хадаа продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэ-гүй ехэ нөөсэ, хэрэглэгдээгүй арга боломжо гээшэ. лай бүхы 8 часые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, жэлэй аша туһада зорюулха гэжэ коллектив бүхэн хо ёһотой. Минута бүхэнние зүбөөр, һайнаар хэрэг-тула үйлэдбэрeэ һайнаар эмхидхэхэ, хүдэлмэри-бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал байгуул-шэ тон шухала асуудал мүн.

тэмсэлдэ социалис мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дүүр-үргэ айхабтар ехэ юм. Тэдэнэр өөһэдынгөө эршэтэ р бодото жэшээ харуулна, түрүү дүй дүршэлөө өө дамжуулан үгэнэ. Тиимэһээ тэдэнэй дүй дүр-согсолхо, халан абаха шухала. Ажалаа ямараар эхэдээ, хүдэлмэриин сагые хайшан гэжэ хэрэг-, ехэ бүтээсэ туйланаб гэжэ анхарха, баян дүй дэнь бусад хүдэлмэришэдые һургаха хэрэг эмхид-эрэгтэй.

мышленна коллективүүд мүнөө үедэ шэнэ техни-техническэ шэнэ хэрэгсэлнүүдээр хангагдажа бай-рүү технологи үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Шэнэ техни-тайгаар хэрэглэхэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулха, ажалай сагые хэрэглэхэ гэһэн удхатай.

лай эмхидхэл—амжалтын эшэ үндэһэн мүн болоно.

БУЛТАДАА ОРОЛДОНОБДИ

Манай Галуута-Нуурай шахтоуправлениин нүүрһэшэд байгша оной эхинһээ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байна. Бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абаа бэлэйбди. Энэ хүсэл зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула яһала оролдонобди. Мастерска участогуудай, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Һайн шанартай нүүрһэ ехээр малтахын тула хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхи үүсхэл гарган, эршэтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Нэмэл аргаар нүүрһэ малтадаг Холбоолжоной уурхайн хүдэлмэришэд һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр байгша оной арба һарын даабариһаа гадуур 54 мянган тонно нүүрһэ малтажа, яһала һайн үрэ дүн туйлаба.

Манай долоодохи уурхайн коллектив нүүрһэ малтаха даабаряа заатагүй дүүргэхын түлөө оролдоно. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат В. Аношиной даадаг бригадын нүүрһэшэд суудхэдээ 1200—1300 тонно нүүрһэ малтажа, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Нүхэр Аношин олон жэл уурхай соо хүдэлжэ дүршэл шадабаритай болоһон хүн. Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ ехэ анхарал табижа байдаг. Урдань слесареэр хүдэлһэн, техникэ һайн мэдэхэ болоһон хүн. Тиимэһээл нүүрһэ малтадаг комбайнаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана.

Минии даадаг бригадын нүүрһэшэд ажалай түрүүшүүлһээ гээгдэхэгүйн тула яһала эдэбхи үүсхэл гаргажа байдаг. Бидэнэр 90-дэхи лава соо нүүрһэ малтажа дүүргээд 94-дэхи шэнэ лава соо хүдэлжэ эхилэнхэйбди. Шэнэ газарта хүдэлхэдэ олон бэрхэшээл дайралдадаг. Гэбэшье манай бригадын нүүрһэшэд үдэр бүри улам зорилтойгоор хүдэлжэ, нүүрһэ малтаха даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн лэ байдаг. Бидэнэр байгша оной арба һарын даабариһаа гадуур 1200 тонно нүүрһэ малтабабди. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 300 тонно нүүрһэ малтахаар шиидэнхэйбди.

Г. КАЛЕНЫЙ,
Галуута-Нуурай шахтоуправлениин 7-дохи уурхайн бригадир.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

Коммунис ажалай ударник, үнинэй дүршэлтэй һаалишан Дора Никитовна Григорьева Тарбагатайн һаалиин гүүртэдэ 12-дохи жэлээ таһалгаряагүй ажаллана. Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой түрүү һаалишан жэлэйнгээ түсэб уридшалан дүүргэхээр ажаллажа байнхай. Жэлэй эхинһээ хойшо Дора Григорьева үнеэн бүриһөө 2.341 килограмм һү һаагаа юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Д. Григорьева.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

АМЖАЛТА ТУЙЛАХА АРГА БИИ

Үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һааха мүрысөөн «Маяк» колхозой ажалшадай дунда дэлгэрбэ. Эдэнэр Хяагтын аймагай Алтайн совхозой һаалишад, малшадай уряае халуунаар дэмжэжэ, үбэлэй 6 һарын туршада үнеэн бүхэнһөө 1.100 килограмм һү һааха социалис уялга абаа. Тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ дүүрэн аргатай. Юуб гэхэдэ, ...эрһэн 10 һарын туршада тэдэнэр үнеэн бүхэнһөө 1954 килограмм һү һаажа, аймагай бүхы фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөе толгойлжо ябана. Эндэхи Хонгоодоройн фермын һаалишад энэ хугасаада үнеэн бүхэнһөө 2.097 килограмм, Далахайн фермын коллектив 2.031 килограмм һү һаажа абаһан байха.

Һаалишадай, бүхы малшадай үнэн шударгы ажалай ашаар энэ колхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб сентябриин 16-да дүүргэһэн юм. 6.000 центнер һү худалдахын орондо 6.722 центнер тушааһан байна. Тиихэдэ энэ үедэ бүхыдөө 8.610 центнер һүн һаагдаһан байгаа. 9-дэхи табан жэлэйнгээ хоёрдохи жэлэй дүүрэтэр колхозой дүрбэн фермын коллектив үнеэн бүхэнһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээе 2.150 килограммда хүргэхэ байна.

Энэ ажахын фермэ дээгүүр ябажа, һаалишад болон малшадай ажалтай танилсаабди. Ажалайншье журам нягта нарин. Үглөөнэй 7 часта һаалишад үнеэгээ һаажа, эдеэлүүлнэ. Һая түгаллаһан нарай үнеэд үдэрэй 12 сагта һаагдана. Алишье фермын улаан-буланда орохоло арюун, сэбэр. Һаалишадай абаһан үндэр уялганууд, үдэр бүхэндэ һааһан һүнэйнь дүнгүүд, һара бүхэндэ һаагдаха һүнэйнь түсэб, уялганууд, мүн үдэр бүри һаагдаһан һүнэйнь дүнгүүд—хуу аржытар бэшээтэй. Гоё һайханаар бэшэгдэһэн уряа-лозунгнуудшье үлгөөтэй.

Эдэ бүгэдэһөө гадна һүтэй, нарай, хожорһон ба тугаллаха үнеэдтэ тус бүхэндэнь ондо ондоо рационоор һүтэй үнеэндэ 4 килограмм концентрат, 1 килограмм үбһэн, 7 килограмм куузику, 12 килограмм һолоомон үгтэнэ. Энэнь 7,64 процент тэжээлэй единицэ болоно. Һая тугаллаһан үнеэдтэ — 2,5 килограмм концентрат, 1 килограмм үбһэн, 6 килограмм куузику, 10 килограмм һолоомон үгтэнэ гэхэ гү, үгышье һаа, энэнь 5,66 процент тэжээлэй единицэ болоно. Шэнэ жэлһээ хойшо үнеэдтэ силос үгтэхөөр хараалагдана.

Тиихэдэ колхозой һаалиин дүрбэн фермын гурбаниинь шэнээр заһабарилагдаа. Тэрэ тоодо Гүжирта 200 үнеэнэй оньһожоруулагдамал шэнэ байра баригдаа. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, һү, мяха абаха ажалые промышленна аргаар эрхилхэ бааза байгуулагданхай. Дээрэ дурсагдаһан оньһожоруулагдамал гурбан фермэһээ ондоо хоёр зуу гаран тугал, буруу түлжүүлхэ, хоёр зуу гаран мал шахан таргалуулха оньһожоруулагдамал хоёр бааза баригдажа, ашаглалгада үгэбэ. Гадна хоёр зуун табяад гахайн шахагдаха оньһожоруулагдамал байра ашаглалгада үгтэжэ, бүхы мал ба гахайнуудынь дулаан байрада оробо.

Эдэ бүгэдэ малые уяанда байлгажа, хүсэд дүүрэнээр тэжээхэ, таргалуулха үбһэ тэжээлшье бии. Мүнөө шахагдажа байгаа малай үдэрэйнь тэжээл—1 килограмм үбһэн, 3 килограмм талхан, 8 килограмм силос, һолоомон дуран сооль үгтэнэ.

— Шахагдажа байгаа 202 үхэрэй гурбаханиинь 249 килограмм шэгнүүртэй, 90 толгойнь 380—370 килограмм шэгнүүртэй, харин бэшэниинь 300—280 килограммтай, — гэжэ шахалгын баазын ахалагша малшан Василий Спиридонович Сороковиков хөөрэнэ.

— Энэ малаа хэзээ гүрэндэ тушааха юм та?

— Далан гурбан оной түрүүшын кварталда, 380-аад килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр тушааха зорилготойбди, — гэжэ тэрэ харюусаба.

Тус ажахын эбтэй эетэй малшад болон мэргэжэлтэд һанаһанаа хүсэжэ, һарбайһанаа абажа шадаха байха.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

Түнхэн.

Малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ жагсая!

МЯХАЛИГ МАЛ ҮДХЭҺЭНЭЙ АШААР...

Һүүлэй арбан табан жэлэй туршада манай аймагта мяхалиг үүлтэрэй үхэр үсхэбэрилэгдэжэ байна. Энэ үедэ аймаг дотор, манайшье совхоздо түргэнөөр түлжэдэг, таргалсатай мал олошоржо, иимэ үүлтэрэй эмэ, эрэ буруунуудые худалдадаг боложо байнабди.

Манай совхоздо казахай сагаан толгойто гэжэ мяхалиг үүлтэрэй үхэр үдхэгдэжэ байна. Мүнөө үедэ 4300 гаран үхэртэй, тэрэнэй 1300 гараниинь үнеэд юм.

Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг болоһоной ашаар, энэ табан жэлэй туршада мяха абалгаяа 51,8 процентээр дээшэлүүлжэ, гүрэндөө 83 процент ехэ мяха тушааха социалис уялга абанхайбди. Гүрэндэ дунда зэргээр 340 килограмм шэгнүүртэй үхэрнүүд тушаагдана. Бүхыдөө абтаһан мяханай хэмжээе үнеэн бүридэ хубаарилхада 262 килограмм хүртэнэ, тугалнууд эхэһээ һалгаагдаха үедөө 186 килограмм татаһан байна.

Мяхалиг мал үдхэхэдэ ашаг үрэ ехэтэй. Байгша ондо ажахын энэ һалбариһаа адагынь 112 мянган түхэриг сэбэр олзо абтаха юм. Мяханай өөрынь үнэ сэн нилээд хямдараа.

Эдэ жэлнүүдтэ малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулһанай ашаар һүрэгүүдээ бүхыдэнь тооной хубилгаһан, мяхалиг үүлтэрэй болгожо шадаһан байнабди. Эгээн түрүүн энэ хүдэлмэри нэгэ отделенидэ хэгдээ һэн. Тиигээд хожомоо бүхы совхоз доторoo тараһан байха юм.

Үхэрэй мяха ехээр абадаг болохо зорилгоор жэл бүри үнеэдэй тоо олошоруулнабди. Тугалнуудые эхэһээнь таһалха үедэ гүүртэнүүдые бүридхэхэдөө гурбан ондоо бүлэг болгогдоно. Нэгэдэхи бүлэгтэ — үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэхэ эмэ тугалнууд, хоёрдохидонь—худалдагдаха үүлтэртэ эрэ тугалнууд, гурбадахидань—гүрэндэ тушаагдаха малай гүүртэ бүридхэгдэнэ. Тиигэжэ тугалнууд наһаараа, эрэ эмээрээ, саашадаа ямар зорилготойгоор тэжээгдэхээрээ илгагдаха гээшэ.

Үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэхэ, бусад ажахынуудта худалдагдаха гүүртэнүүдтэ эгээн томо, шэрхи бэетэй, нэгэ адли байдалда түргэнөөр түлжэдэг, мяхалиг янзатай тугалнууд илгагдана.

Мяхалиг малай фермын үнеэдые нэгэ тогтоогдомол болзорто тугаллуулдаг болообди.

Мяхалиг мал үсхэбэрилхэ гээшэ өөрын онсо өөрсэ илгаатай юм. Эндэ тугалнуудые 8 һаратай болоторнь (эхэһээнь һалгааха хүрэтэр) түлжүүлхэ, хожомынь — 8 һара хүсэһэн тугал, буруунуудые һайнаар харууһалха хэрэгтэй. Тиихэдэ тугалда гаргаша бага хэхэ, өөрынь үнэ сэн хямдаруулха гэжэ оролдогдоно гээшэ.

Мяханай өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын тула эгээн түрүүн 100 үнеэн бүриһөө адагынь 95 тугал түлжүүлхэ хэрэгтэй. Хоёрдохёор, үнеэдые үрэжүүлгэдэ кольцовой арга хэрэглэхэ шухала. Гурбадахяар, фермэ дээрэхи хүдэлмэриие үргэл жэдэнь оньһожоруулха, малшан бүхэнэй бэлэхэнээр хүдэлгэхэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо болоно. Дүрбэдэхеэр, малые түргэн зуура шахан таргалуулха байна. Тэжээлэй багал байха бүри энэ арга үргэнөөр хэрэглэхэ юм. Тиихэдэл мал саг соогоо, ехэ шэгнүүртэйгээр тушаагдаха байна бшуу.

Мүн мяхалиг үнеэдые тугалтайнь суг байлгажа харууһалхада тусгаар түхэлэй байра хэрэгтэй гээшэ. Тиимэ зохид байратай болоогдоо. Байрын утань 90 метр, дунданьтугалай байха 30 метр утатай таһалга түхеэрэгдэнэ. Тэндэнь тугалтай нэгэ үнеэ хааха 10 таһалга бии. Энэ таһалга соо тугалтай үнеэн 10 үдэртэ һүни үдэргүй байхаар хаагдана. Хажуудань 10 хоноһон тугалнуудые бүлэг бүлэгөөрнь хааха 3 клеткэ бүтээгдэнэ. Иимэ байра 18 мянган түхэриг сэнтэй. Байра соохи агаар һэрюун, хуурай байдаг, шииг гү, али һалхи һүрьехэ ушар үзэгдэдэггүй. Манай республикын эрхэ байдалда иимэ байра соо тугалнуудые абажа түлжүүлхэдэ угаа зохид гэжэ манай түрүү малшад мэдэрнэ.

Тэрэшэлэн үхэрнүүдые шахан таргалуулха хүдэлмэри гурбан үе болгожо хубаагдана. Тиихэдээ малай бэеын биологическа бүридэл, гүзээ гэдэһэнэйнь тэжээл буйлуулха шадабаринь анхаралда абтадаг байна. Эгээн түрүүн шахалганда бэлдэгдэхэ үе гэжэ илгаруулагдана. Эндэ байһан малда шэмэтэ тэжээл ехэ эдюулэгдэжэ, гүзээ гэдэһэнэйнь тэжээл буйлуулха шадабариень дээшэлүүлнэ. Хоёрдохинь — шахалганда табигдахын урда тээхи үе болоно. Эндэ байһан малда ехэнхидээ бүдүүн тэжээл үгтэнэ. Гурбадахинь—шахан таргалуулха үе мүн. Шахамалнууд гол түлэб таряа талханай зүйлөөр эдеэлүүлэгдэнэ. Энэ ушарта шахамалай мяхань хүндэ татадаг, өөхэ арьбаниинь нэмэдэг байха юм. Иигэжэ эдеэлүүлэгдэһэн малые бэлэдхэлэй пунктда зөөхэдэ шэгнүүрээ балай алдадаггүй.

Тиигэжэ совхознай һүүлэй гурбан жэлэй туршада мяхалиг үхэрнүүдые үсхэбэрилхэ тусхай шэглэлтэй болобо гээшэ. Мүнөө энэ һалбаряа улам һайса шудалжа, ажалайнь технологи нарижуулан һайжаруулжа байнабди.

Үйлэдбэрeэ иимэ тусхай шэглэлтэй болгоогүй байхадаа совхознай энэ гол һалбариһаа ашаг олзо багатай байһан, үхэрэй мяханай өөрынь үнэ сэн ехэ боложо, үйлэдбэринь гарзатай гарадаг байшоо. Имагтал ажахынгаа энэ һалбарие түргэн зуура хүгжөөһэнэй, эндэ түрүү дүй дүршэл, эрдэмэй туйлалтануудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэл бүри үхэрэй мяха ехээр, хямда сэнтэйгээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндөө ехээр худалдадаг болоо байнабди.

Саашадаа мяхалиг малаа олошоруулжа, казахай сагаан толгойто үүлтэрэй мал үсхэбэрилжэ, бусад ажахынуудта олоор худалдадаг болохо зорилготойбди. Гансахан энэ жэл казахай сагаан толгойто үүлтэрэй 300 гаран буруу худалдабабди. Хэрбээ Эхэ оронойнгоо түрүү ажахынуудһаа бури һайн шанартай иимэ үүлтэрэй мал асаржа, ажахыгаа племенной совхоз болгобол, республикада ехэ аша туһатай байха һэн гэжэ һанагдана.

«1972 — 1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол коллектив доторoo зүбшэн хэлсэхэ зуураа шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанабди. Байгша ондо Эхэ орондоо 4800 центнер мяха тушааха түсэбөө, нэмэлтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэхэбди. Гүрэндэ мяха тушааха 1973 оной түрүүшын хахадай түсэбые нэгэдэхи кварталда дүүргэхэ байнабди.

Урдаа табиһан эдэ зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула мүнөө үедэ 600 гаран үхэр шахан таргалуулагдажа байна. Шахамалнуудай шэгнүүр суудхэдэ 800 гаран граммаар нэмээгдэнэ. Мүнөө 1000 гаран буруунууд һайн тэжээлдэ табигдажа, шэнэ жэлэй эхеэр зариманиинь шахан таргалуулагдажа захалха юм. Гүрэндөө адагынь 330 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй үхэрнүүдые тушаахабди.

Иигэжэ манай совхозой малшад, мэргэжэлтэд парти, правительствынгаа тогтоолдо харюусажа, СССР-эй болон Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай амжалтануудаар угтаха байна.

В. ДАРХАНОВ,
Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой директор.

НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИ

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, дээдэ һургуулинуудай хоорондын хүтэлбэриин Улаан-Үдын соведэй үүсхэлээр научно-теоретическэ конференци үнгэргэгдэбэ. Тэрэ конференциин хүдэлмэридэ ниислэл хотын дээдэ һургуулинуудай профессорнууд болон багшанар хабаадаа.

Зүүн-Сибириин технологическа институдай ректор Д. Ш. Фролов конференциие нээбэ. КПСС-эй обкомой эрдэмэй болон һургуулинуудай таһагые даагша Л. Я. Похосоев «СССР-эй 50 жэл — Ленинскэ национальна политикын түгэс илалта мүн» гэһэн оролтын үгэ хэлээ.

Дээдэ һургуулинуудай багшанар, эрдэмтэд шухала асуудалнуудаар дэлгэрэнгы элидхэлнүүдые хэбэ. Бүхы дээрээ 10 гаран элидхэл шагнагдаа. КПСС-эй обкомой секретарьнар нүхэд А. У. Модогоев, К. М. Продайвода, КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь нүхэр С. В. Ангапов конференциин хүдэлмэридэ хабаадаба.

ОВЕТ-ЧИЛИИН ХӨӨРЭЛДӨӨН ҮРГЭЛЖЭЛЬӨӨР

СС-эй ЦК-гай Гене- секретарь Л. И. евэй, КПСС-эй ЦК-гай бюрогой гэшүүн, эй Верховно Соведэй диумэй Түрүүлэгшэ Подгорнын, КПСС-эй бюрогой гэшүүн, эй Министрнүүдэй эй Түрүүлэгшэ А. Н. инай, КПСС-эй ЦК-гай тбюрогой гэшүүн, эй ЦК-гай секретарь Кириленкын, КПСС-эй Политбюрогой гэ- кандидат, КПСС-эй секретарь Б. Н. По-вой, КПСС-эй ЦК-гай , СССР-эй гадаадын дэй министр А. А. ын, Чилиин Респуб-Президент Сальвадор е Госсенс гэгшэдэй байгаа хөөрэлдөөн декабриин 7-до Кремль соо үргэлжэлөө.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Советскэ Союзай ба Чилиин Республикын хоорондын хани барисаа, харилсаа холбооe хүгжөөлгын зам тухай һанал бодолоо зүбшэлжэ үргэлжэлһэн байна. Хоёр талын экономическа, научно-техническэ ба соёлой холбооe улам үргэдхэлгэдэ хабаатай асуудалнууд үгээ ойлголсолгын оршон байдалда хаража үзэгдөө. Тэрэшэлэн бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал батадхалгада туһа дүхэм болохоор уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Совет талаһаа—СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ Чилиин Республикада байдаг элшэн сайд А. В. Басов;

Чилиин талаһаа — Чилиин Республикын Правительствын гэшүүд: гадаадын хэрэгүүдэй министр Клодомиро Альмейда, сенатор Луис Корвалан — Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь, ажалай ба социальна тэдхэлгын министр Луис Фигероа, национальна түсэблэлгын захиргаанай директор Гонсало Мартнер, министрэй зэргэтэй элшэн сайд Эрнан Санта Крус, Гадаадын экономическа холбооной талаар Секретариадай гүйсэдхэгшэ секретарь Эрнесто Торреальба, Чилиин түбэй банкын президент Альфонсо Иностроса, Чилиин Республикын хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура эрхилжэ байһан этигэмжэтэ Марио Даррнгранди болон бусад тушаалтад хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүн тухай совет-чилиин хамтын коммюнике тунхаглаха тушаа хэлсэгдээ.

Эндэ болоһон хөөрэлдөөнүүд хани барисаанай, зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар һанал болон хараа бодолоо нэгэдэлгын оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

ОВЕТ АРАДТА БЭЛЭГ

арадта бэлэг бол- И. Ленинэй скульп-портредые Чилиин ликын Президент дор Альенде Госсенс эй ЦК-гай Генераль-етарь Л. И. Брежнев-бриин 7-до Кремль юулба.

Л. И. Брежнев Сальвадор Альендидэ гүнзэгы сэдьхэлһээ баясхалан хүргөө.

Совет-чилиин хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад скульптурна портрет бэлэг болгожо бариха үедэ байлсаба.

(ТАСС).

Хани халуун оршон байдалда

Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде Госсенс декабриин 7-до сайлалга хэбэ.

Совет талаһаа — нүхэд А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, П. Е. Шелест, Б. Н. Пономарёв, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд сайлалгада хабаадалсаа.

Чилиин Республикын правительствын Москва ерэһэн гэшүүд, Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корвалан, Советскэ Союзда Чилиин Республикын хэрэгүүдээр саг зуурын этигэмжэтэ Марио Дарригранди болон бусад тусхай тушаалтад хүндэтэ айлшан ба тэрэнэй нүхэдтэй хамта эндэ байлсаба.

Чилиин Республикын Президент Сальвадор Альенде ба КПСС-эй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин сайлалгын үедэ хундага үргэбэд.

(ТАСС).

ХАДЫН ХИЗААРТА БАЯРАЙ ҺАЙНДЭР БОЛОНО

ГРОЗНЫЙ. (ТАСС-ай корр.). Чечено-Ингушай городууд, хүдэлмэришэнэй тосхонууд, станицанууд ба аулнууд толотомо улаан транспарантнуудаар, һүр жабхаланта тугуудаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэхи ажалшад автономито республикынь анхан тогтоһоор 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ АССР-эй ажалшадай туйлаһан амжалтануудай түлөө, ойн баяртай дашарамдуулан, Чечено-Ингушай АССР Октябриин Революциин орденоор шагнагдаба гэһэн мэдээсэл ехэ баяртайгаар угтагдаа.

Баярайнь ойдо хабаадахын тула Хойто Кавказай аха дүү автономито республикануудай, ороной бусад районуудай түлөөлэгшэд эндэ ерэнхэй.

Урдань гээгдэнги байһан энэ хизаар социалис шэнэдхэлгэнүүдэй бэелүүлэгдэһэн 50 жэлэй турша соо таниг-дахаар бэшэ болотороо хүгжэн һалбараа. Нефтиин, нефть илган буйлуулдаг, нефтьхимиин промышленность, машина бүтээлгэ, энергетикэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Эндэ хүдөө ажахын оньһожоруулагдамал томо үйлэдбэри эмхидхэгдээ. Эдэ бүгэдэнь — КПСС-эй ленинскэ национальна политикын бодото бэелэл, манай ороной арадуудай хани барисаанай ба аха дүү ёһоной харилсаа холбооной эли тодо гэршэ мүн.

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй халуун амаршалга, тус республикые Октябриин Революциин орденоор шагнаһан ушар зохёон байгуулхы эршэ зориг, юһэдэхи табан жэлэй зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүри оролдосотойгоор тэмсэхэ гэһэн эрмэлзэл АССР-эй ажалшадай дунда үүсхээ.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР

Партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй боложо байха үедэ коммунистнуудай политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ талаар цехэй партийна организациин ябуулжа байhан хүдэлмэри тухай асуудал Улаан-Үдын авиационно заводой парткомой заседани дээрэ hаяхан зүбшэн хэлсэгдэбэ. Хабсаралгын цехэй партбюрогой секретарь К. И. Алейников тус асуудалаар элидхэhэн байна.

Партийна организациин коммунистнууд цехэй үйлэдбэриин шухала участогуудаар хубаарилагдан табигданхай. Тэдэнэй диилэнхи олониинь үйлэдбэриин асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, мүн ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ тэмдэглэгдээ. Олон коммунистнууд өөhэдынгөө абаhан социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, бусад хүдэлмэришэдтэ hайн жэшээ харуулжа ябана. Тэдэнэй тоодо коммунистнууд А. А. Зосин, В. А. Жуков, В. Ф. Черенков, Ю. А. Лисов болон бусад оролсоно. Жэлэй эхилhэнhээ хойшо социалис мүрысөөнэй hарын дүн гаргахада, тус цехэйхид зургаа дахин түрүү hуури эзэлhэн байха юм.

Гэхэтэй хамта дутагдалнуудшье бии гэжэ элирээ. Партийна организаци техническэ дэбжэлгын асуудалнуудта анхаралаа багаар табина. Энэ хэрэгтэ коммунистнуудые бултыень эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шаданагүй. Коммунистнуудта үгтэhэн партийна даабариин дүүргэлтын хойноhоо шанга хиналта хэгдэнэгүй, зарим коммунистнууд ямаршье даабаригүй байhаар.

Эдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, партийна документнүүдые hэлгэлгэдэ түгэс бэлэдхэл хэхэ эрилтэ партийна бюрогой үмэнэ заводой партком табиба.

Манай корр.

50 СССР ОЙН БАЯРТА — МАНАЙ БЭЛЭГ

Совет Социалис Республикануудай Союзай эмхидхэгдэн байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойе партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ шэнэ амжалта туйлажа угтахыень КПСС-эй Центральна Комитет «СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» тогтоол соогоо хүдэлмэришэн ангиие, колхозно тарияашадые, арадай интеллигенциие уряалhан байгаа.

Энэ уряалынь халуунаар дэмжэгдэжэ, ойн баярай хүндэлэлэй бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн орон доторнай дэлгэрээ hэн. Манай Түнхэнэйшье аймагай ажалшад энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Хаа хаанагүй партийна суглаанууд, үйлэдбэриин зүблөөнүүд боложо, ойн баярай жэлдэ — юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ шиидхэхэ зорилгонууд тодорхойлогдожо, дээшэлүүлэгдэhэн уялганууд абтаhан байгаа.

Ажалшадай үүсхэлые дэмжэн хүгжөөхэ, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, зүбөөр хүтэлбэрилхэ талаар аймагай партийна организацинууд ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Коллективүүдэй хоорондохи мүрысөөн, социалис уялгануудай дүүргэлтэ ходо шалгагдажа, саг соогоо олондо дуулгагдажа, мэдээсэгдэжэ байгаа. Тэрэшэлэн шухала хэрэгэй гарахада, үйлэдбэридэ хабаатай асуудалнууд коммунистнуудай суглаанууд, партком ба партбюронуудай заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохихо хэмжээнүүд абтагдажа байhан.

Мүнөө ойн баярай урдахана хэhэн, амжаhанаа хаража үзэхэ, үшөө юу хэхэ арга боломжотой байhанаа элирхэйлхэ хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

Аймагай колхоз болон совхозууд байгша оной 10 hарын туршада гүрэндэ 74.621 центнер hү худалдаад байба. Жэлэймнай түсэб нэмэлтэ даабаритайгаар 68.000 центнер юм. Тиигэжэ түсэбэи дүүргэлтэ 109 процент болобо. Тинхэдэ зарим ажахынууд бүришье hайн амжалта туйлажа шадаа. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз бүри сентябриин 4-дэ hү худалдаха жэлэйнгээ даабари дүүргээд, харин 10 hарын дүнгөөр тэрэнээ 127 процентдэ хүргөөд байба. Ноябриин 1-нэй байдалаар Саяанай совхоз түсэбөө 116. «Маяк» колхоз — 106 процент дүүргэhэн.

Тэрэшэлэн үнгэрhэн 10 hарын туршада мяха худалдаха жэлэй түсэб 75 процент, ноохо — 106, үндэгэ — 105 процент дүүргэгдэhэн байна. Тооложо үзэхэдэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха ойн баярай жэлэй түсэб даабаринууд, мүн абаhан социалис уялганууднай холо үлүүлэн дүүргэгдэхэ байна.

Социалис мүрысөөнэй долгин соогуур мал ажалай түрүүшүүлэй тоо олошорно. Нёдондо жэлэй дүнгөөр аймагаймнай 21 hаалишад хоёр мянганай хилэ дабажа гараhан байбал, харин энэ жэлэй 10 hарын дүн гаргахада, 47 hаалишад үнеэн бүриhөө 2000, 2000-hаа дээшэ килограмм hү hаагаад байба. Бүришье ехэ hү hааhан hаалишад бии. Тэдэнэй дундаhаа үнеэн бүриhөө 2752—2658 килограмм hү hааhан «Сибиряк» колхозой hаалишан Т. Д. Андриевская, «Маяк» колхозой — А. Л. Усольцева, «Восточные Саяны» колхозой — Д. Д. Плашкинова болон бусадые онсолон тэмдэглэмээр. Мүн тиихэдэ бүхы коллективээрээ хоёр мянганай дабаа гаталжа тараhан hүн hаалиин фермэнүүд гэбэл, «Маяк» колхозой Хонгоодорой, Далахайн, «Сибиряк» колхозой Түнхэнэй фермэнүүд болоно.

«Маяк» колхозой партийна организаци, эндэхи малшад ойн баярай жэлдэ бүхы ажахыдаа үнеэн бүриhөө 2000—2000-hаа ехэ hү hааха гэhэн зорилго урдаа табяад шиидхэжэ байна.

Энэ шухала зорилго бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ колхозой партийна организаци (парткомойнь секретарь нүхэр Г. Т. Балдуев) бүхы малшадаа элсүүлнэ. Тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри шадамараар, үргэн далайсатайгаар ябуулна, социалис мүрысөөнэй ябасые саг үргэлжэ харуулна. Мүрысөөнэй дүн дайшалхы хуудаhануудта, мэдээсэлэй бюллетеньнүүдтэ саг болзортоо бэшэгдэжэ, олондо дуулгагдана. Мүрысөөндэ илагшадай хүндэлэлдэ «Ажалай алдар солын туг» үргэгдэнэ. Колхоздо түрүүшүүлэй хүндэлэлэй галерэй гоё hайханаар түхеэрэгдэнхэй. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, колхозой партийна организаци социалис мүрысөө hайжаруулха, эл дэб онол арга хэрэглэн политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүдые саг доронь абадаг, энэ талаар ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой.

Тэрэшэлэн «Сибиряк» колхозой партийна организаци ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри малшадай дунда ябуулна. Аймаг соо ехэ hүнэй түлөө хүдэлөөнэй эхилхэдэ, тус колхозой Түнхэнэй hаалиин фермын коллектив СССР-эй 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэе гэhэн уряатайгаар аймагай бүхы hаалишад, малшадта хандаhан байгаа. Зарим hаалишад, жэшээлхэдэ нүхэд Т. Д. Андриевская, Е. С. Бобкова, М. А. Каратунова тус тустаа 3300, 3000, 2500 килограмм hү үнеэн бүриhөө hааха гэhэн уялга абаhан юм.

Гадна тус колхозой мал адуулагшад үбэлэй үедэ ехэ мяха абахын түлөө социалис мүрысөө республика соогоо үүсхээ hэн. Тэдэнэр шахан таргалуулха малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 1000 граммаар нэмээхэ гэhэн уялга абаад, мүнөө хэлэhэндээ хүрэжэ ябана.

Үбэлдөө мал ажалай шэмэ ехэдхэхын түлөө малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй hаяхан абаhан тогтоолые аймагай малшад ехэтэ hайшаажа, үргэнөөр дэмжэнэ.

Байгша оной байгаалиин эрхэ байдалай хэды тиимэ таарамжагүй байбашье, аймагай колхоз болон совхозуудай тарияашад, механизаторнууд ороохо тарияанай, үбhэ ногооной муу бэшэ ургаса хуряажа шадаа. Тария абаха, гүрэндэ худалдаха талаар аймагуудай дунда дэлгэрhэн Бүхэроссин социалис мүрысөөнэй 1972 оной дүн гаргагдахада, КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй тогтоолоор манай аймаг республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ. Тэрэшэлэн республикын колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүнгөөр «Сибиряк», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны» колхозууд мүн лэ Республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэhэн байна. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздомнай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг 1500 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаха болоо.

Ингэжэ аймагай тарияашадай эршэтэ ажал үндэрөөр сэгнэгдэбэ гээшэ. Түрүү бригадануудай дундаhаа «Восточные Саяны» колхозой нүхэр М. П. Леонтьевой хүтэлбэрилдэг Галбайн тракторна бригадые нэрлэжэ болоно. Тус бригадынхид бүхы талмайнгаа гектар бүриhөө дунда зэргээр 17,25 центнер ороохо суглуулhан байна. Мүн тус ажахын С. Б. Соктоев гектар бүриhөө 830 центнер куузику хуряаба. Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болоно.

Табан жэлэй хоёрдохи жэлые муу бэшэ амжалтануудаар түгэсхэжэ байhан аймагай хүдөө ажахын ажалшад бүхы совет хүнүүдтэл адли ажалай шэнэ илалта туйлахаар зоригжонхой. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар табигдаhан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэнь тон ехэ.

Энэ үүргэеэ мэдэржэ, манай аймагай механизаторнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгада бэлдэхэ талаар шэнэ дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые бүри hаяхан абаба. Тэдэнэр үйлэдбэриингөө бүхы арга боломжонуудые тооложо үзөөд, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха трактор болон бусад машина, техникые мартын 15 болотор, ороохо тарияанай комбайн, жаткануудые 1973 оной июлиин 1-hээ хожомдуулангүй заhабарилжа дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ.

Аймагай механизаторнуудай, хүдөө ажахын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл КПСС-эй обкомдо, республикын Министрнүүдэй Соведтэ hайшаагдажа, социалис уялгануудынь хэблэлдэ толилогдонхой. Зорилго юуб гэбэл, хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэг болоно.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе, ерэхэ жэлдэ гүйсэхээ байhан Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада аймагай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, бүхы ажалшад бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

В. ПАХАХИНОВ,
КПСС-эй райкомой секретарь.

ЕРЭЭДҮЙН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоз овоц үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, олон жэлэй үбhэ ногоо ургуулха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Колхозой поли болон сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргагдана.

Шэбхэ зөөлгэндэ үдэр бүри прицептэй 7 «Беларусь», хоёр «Т-74» трактор ябана.

Мүнөө «Озерки» гэжэ газарта сабшалан дээрэ 4 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Эндэ үдэртөө 200 тонно наг шэбхэ асарагдана. Дүй дүршэлтэй болоhон механизаторнууд Гавриил Федотов, Лука Гусляков, Алексей Мурзин гэгшэд халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

— Лугомелиоративна отряд 4-дэхи жэлээ даажа ябанаб. Байгша ондо колхозой бүхы сабшалангай газарhаа дунда зэргээр 18 центнер үбhэ гектар бүриhөө сабшажа абаабди, — гээд Социалис Ажалай Герой, бригадир Пантелеймон Петрович Челночков манда хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үнинэй механизатор Алексей Мурзин сабшалан дээрэ механизаторнуудай наг шэбхэ гаргажа байхыень харуулна.

С. БАЛДУЕВАИ фототекст.

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИ АШАТАЙ

Зунай шэмэтэй ногоондо үхэр малаа зүбөөр адуулжа, таргалуулжа шадабал, үнэ сэнгэйнгээшье талаар хямда ехэ мяхан абтаха гэжэ малшан бүхэн hайн мэдэдэг. Республикымнай ажахынуудай түрүү үхэршэд зунай 100 үдэрэй туршада харууhалжа, мал бүхэноо центнерээр, тэрэнhээшье дээшэ нэмээжэ шададаг болонхой.

Хурамхаанай аймагай колхоз, совхозуудай түрүү үхэршэд энэ таатай хаhада шэмэтэй ногоондо малаа бэлшээн таргалуулжа, толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1.000 граммаар нэмээнэ. Гэбэшье, аймагай колхоз, совхозууд бэлшээреэр дуталдадаг. Тиимэhээ үхэр малаа хүршэ Баунтын бэлшээридэ адуулна. Тураахинай, Добуунай бэлшээри hалхинда үлеэгдэжэ, хүрьhэниинь мууданхай. Эдэ бэлшээри дээрэ культурно-техническэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаар болонхой.

Арбаад жэлэй туршада Хурамхаанай аймагай ажахынууд эндэхи бэлшээри дээрэ малаа адуулна. Зунай эхиндэ ажахынуудай шахамалнуудай арба гаран гүүртэнүүд, хэдэн hүрэг адуун тиишэ гарадаг. Тэндэхи нуга бэлшээриие шадамар бэрхээр ашаглажа шадабал, үшөө олон мал бэлшээн таргалуулжа болохо. Гэбэшье, зарим ажахынууд үхэр малаа тиишэ абаашажа шададаггүй, үбhэ ногоо муутай бэлшээри дээрээ бүхэли зундаа малаа манажа, тэдэнэйнгээ шэгнүүрые биража нэмээцэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Шэмэтэй ногоотой холын бэлшээриие гүйсэд хэрэглэжэ шадаа hаа, бүри ехэ мяхан абтаха гэжэ үхэршэд мэдэнэ.

Бальжинима Цыбхеевич Дармаев зунай үедэ хаража байhан шахамалнуудаараа холын бэлшээри хэдэн hараар нүүдэг гуримтай. Эдэ нүхэднай оролдосотой ажалаараа гансашье Аргатын совхоздо мэдээжэ бэшэ, аймаг соогоо солотой болоhоор үнинэй юм. Дүй дүршэлөөр баян үхэршэн Бальжинима Цыбхеевич хадын ногоондо малые хайшан гэжэ адуулхада hайн бэ гэжэ сүг хүдэлдэг нүхэдтөө заадаг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Бальжинима Цыбхеевич Аюров нүхэдтэеэ 300 хашараг холын бэлшээри абажа гараhан. Түрүүн дунда зэргээр 180 килограмм татадаг хашараг бүхэниие намар тус бүриень 305 килограмм болгожо, Баргажанай адагай мяханай комбинадта тушаагаа.

Мүнөө жэлдэ коммунист Дармаевай даадаг гүүртын үхэршэд аймаг соогоо мүн лэ түрүү hуури эзэлбэ. Эдэ нүхэднай харууhалжа байhан хашараг бүхэноо сүүдхын туршада 1.003 граммаар нэмээжэ шадаа. Бэлшээриин 120 үдэрэй туршада үхэршэд хашараг бүхэноо 121 килограмаар нэмээбэ. Эдэ нүхэднай 700 хашараг харууhалаа. Үгэеэ ойлтолсон эбтэй эстэйгээр ажаллаhанайнь үрэ дүндэ баясамаар. Хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байhан үхэршэд Даши-Дондок Шагдурович Аюров, Леонид Васильевич Молчанов, Цыбик Гармаевич Данзанов гэгшэд оролдосотой бэрхээр ажаллажа, сүг хүдэлдэг нүхэдтөө — Виктор Савельев, Баир Дашиев, Владимир Аргасанов гэгшэдтэ дүй дүршэлөө дамжуулдаг байна.

Ажалша бэрхэ эдэ долоон нүхэд 700 хашараг шэмэтэй ногоондо бэлшээн таргалуулжа, 800 центнерээр нэмээжэ абаа. Энээнhээ урда жэлнүүдтэ Бальжинима Цыбхеевич хоёр-гурбан үхэршэдөөр 250—300 үхэр холын бэлшээридэ абажа гарадаг байбал, харин мүнөө жэлдэ 7 хүн долоон зуун мал абажа гараа. Энэ аргаар мал харууhалхада алишье талаар аша үрэтэй гэжэ элирүүлэгдэбэ.

Энээнhээ урда жэлнүүдтэ Аргатын совхоз Баунтын бэлшээридэ бүхыдөө тэды шэнээн мал хэдэн гүүртэ болгожо ябуулдаг hэн. Зунай үедэ тус ажахын малшад мал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхын туршада 700—800 граммаар нэмээжэ абадаг hаа, гансал үхэршэн Дармаев хаража байhан буруунуудаа сүүдхын туршада килограммаар нэмээжэ шададаг hэн.

Бальжинима Цыбхеевичэй дурадхалаар бэлшээридэ ябуулагдаhан 700 хашарагаа наhаарнь, хүсэ шадалаарнь, эмэ, эрээрнь илгажа, гурбан гүүртэ болгожо илгаа. Малые иигэжэ адуулхада hайнаар бэлшэдэгшье, таргаласатай. Энэ жэлэй зун сагай уларилай хэр бэрхэшээлтэй байбашье, тэдэнэр Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой үхэршэдэй республика соогоо гаргаhан үүсхэлые hайшаан дэмжэhэн юм.

Аргатын үхэршэд зунай таатай сагые алдангүй малаа шэмэтэй ногоондо бэлшээн таргалуулхын тула бүхы хүсэ шадабарияа гаргаан ажаллаа гэхэдэ алдуу болохогүй! Эдэ нүхэднай даажа абаhан малаа түхэреэн сүүдхын туршада hайнаар адуулхынгаа хажуугаар, бэлшээриеэ хубаарилан, зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоо.

Айл аймагhаа, гэр бүлэhөө холо, дүрбэ hарын туршада үдэр hүнигүй хүдэлхэ гээшэ тиимэ амархан хэрэг бэшэ. Ажалша бүхэриг хүнэй үгэнь бата. hанаhандаа хүрэжэл hаладаг гэжэ зоной дунда дэмы хэлсэдэггүй. Бальжинима Цыбхеевичэй хүтэлбэри доро ажаллажа байhан үхэршэд даажа абаhан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэhэниинь дээрэ дурсагдаhан тоо, баримтанууд гүйсэд гэршэлжэ үгэнэ бшуу.

Урда жэлнүүдтэ үхэршэд шахамалнуудаа машинада ашажа, мяханай комбинат ябуулдаг байhан hаа, харин мүнөө тэдэнэр малаа өөhэдөө тушаадаг болонхой. 12—15 үдэрэй туршада малаа бэлшээн туужа, үдэрэй туршада 12—15 модоной зай гатална. Иимэ аргаар тушаахада малай шэгнүүр хоросогүй, hайн байдаг гэжэ Аргатын үхэршэд мэдэдэг болонхой. Малшад Баргажанай адагай мяханай комбинадта шахамалнуудаа тушааhанай удаа буруунуудые даажа абанхай. Үхэршэд В. Аргасанов, Б. Дашиев гэгшэд Малтага гэжэ газарта мүнөө буруу харууhална. Мүн Аюров, Молчанов, Савельев гэгшэд Онхооли гэжэ газарта буруушадаар хүдэлжэ байнхай.

Хурамхаанай аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд холын бэлшээридэ ажаллажа байhан малшадые ямараар ханганаб гэжэ эндэ тобшохоноор хөөрэжэ үгэмөөр, Баунтын Тэлимэй бэлшээридэ мянга гаран мал адуулжа болоно. Тиишэ ошоhон харгы заhабарилха хүдэлмэри үшөө бирагүйгөөр ябуулагдана. Үхэршэдэй байха гэр, малай дэлабшатай хорёо бариха саг тулажа ерээ. Холын бэлшээридэ байhан үхэршэд гэргүй дээрэhээ хэдэн hараар майхан соо байна. Эдэ бүгэдые дары усадхажа, hайн байра байдал саашадаа түхеэрхэ бэзэ гэжэ hанагдана.

В. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ — ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ — ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

МАЛАЙ ШЭНЭ КОМПЛЕКС

Орон дотор эгээл томо hүнэй фермэ Москва шадар баригдажа дүүргэгдэбэ. Энэ ехэ комплексын зарим барилгануудыень техническэ комисси тушаан абажа эхилээ. Хоёр мянган толгой үхэрэн багтаамжатай энэ фермые мал ажалай бүхэсоюзна институдай эрдэмтэд «Щаповский» гэжэ нэрлэhэн байна. Институдай туршалгын энэ ажахы хадаа Щапово гэжэ нэрэтэй hууринда эмхидхэгдэбэ ха юм.

КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй абаhан «Промышленна гуримаар мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг болохо тухай» тогтоолой үндэhөөр түсэбтэ энэ табан жэлэй туршада мал ажалай 1100 комплексууд (650 шахууынь hүнэй малан) баригдахаар хараалагдаhан. Тэдэнэй нэгэниинь Щапово тосхондохи тус комплекс болоно. Иимэ комплекснууд томо городууд, промышленна түбүүд шадар бодхоогдохоор тодорхойлогдонхой.

Энэ шэнэ комплексын проект зохёолгодо, барилга бодхоолгодо совет зоотехнигүүд, барилгашад болон эрдэмтэдэй хамта ГДР-эй мэргэжэлтэд хабаадалсаhан байна. Щапово тосхон руу мал асарха саг тулажа ерэбэ. Москва шадарай гүрэнэй племзаводууд болон совхозуудhаа шэлэн абтаhан 2050 үнеэд, 200 гаран тугал эндэ суглуулагдахань.

Бидэ Щапово тосхондо хэгдэжэ байhан хүдэлмэриин халуун хаhын үедэ хүрэжэ ерээ hэмди. Барилгын штаб тодорхой хүтэлбэри бэелүүлнэ. СССР-эй транспортна барилгын министерствын барилга-хабсаралгын 513-дахи поездын, баригдажа байhан предприятиин дирекциин хүдэлмэрилэгшэд ехэ сүлөөгүй байгаа hэн.

— Үшөөл али олон асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэй байна. Түсэблэhэнэй ёhоор болоходо, энэ комплекс декабриин хоёрдохи хахадта ашаглалгада тушаагдаха ёhотой юм. Теэд барилгашад энээнээ болзорhоо урид хүсэндэнь хүргэхэ хүсэлэнтэй, — гэжэ барилга-хабсаралгын 513-дахи поездын начальник Г. В. Фалалеев хөөрэнэ.

Мал харууhалха нормо үнинэй мэдээжэ ааб даа. Жэшээнь, 1500 үнеэдые табяад hаалишад hааха, харуулха зэргэтэй байгаа. Тиигэн гэхэдэ эндэ суглуулагдаhан hүрэг малые миил зургаан хүн ядамаргүй hаажа, харууhалжа шадаха гээд эрдэмтэд мэдүүлнэ. Энэ шэнэ комплексдо хүдэлхэ хүнүүдые совхоз томилонхой хаш. Зүб лэ даа. Зургаан лэ hаалишад нэгэ халаан соо 1570 үнеэдые hаажа үрдихэ байна. Харин тиихэдэ 2000 үнеэдтэ тэжээл хубаажа үгэлгэдэ оройдоо нэгэ хүн хүдэлхэ юм. Эндэхи үйлэдбэриин ямар зэргын оньhон, автомат аргаар эрхилэгдэхэ байhаниинь эли харагдана.

Жэлэй дүрбэн сагта hүнэй оросые нэгэл хэмдэ байлгаха хэмжээн хараалагданхай. Фермын үнеэдые үдэртөө хоёр дахин hааха юм хаш. Түхэл маягаараа «Карусель» шэнги түхеэрэлгээр үнеэдые hаажа байна.

Иимэ комплексын барилга түрүүшынхиеэ бодхоогдожо байна. Ёhотойл туршалга хэгдэбэ. hү hаалиин фермэ бага хэмжээнэй газар эзэлнэ. Оройдоол 7,9 гектар газар дээрэ бодхоогдонхой. Бэшэ түхэлэйхидэ орходоо энэ комплекс барилгада нилээд бага материал гаргашалагдаа. Энэ фермэ барилгада хүнгэн шанартай металл конструкцинууд хэрэглэгдээ, ханануд болон хушалтань ленополистирол гэжэ зүйлөөр дулаалагдаhан алюминии конструкци болоно. Малай байха секци, түрэлгын таhалга, профилактори, тэжээл бүйлүүлдэг цех, hаалгын блогууд, ветеринарна пунктнууд үргэлжэдөө нэгэ хушалта доро багтана.

Шэбхэ шабааhа гаргаха канал хадаа забhарнуудтай бетон хушалтатай. Малай байдаг газарай шала дээрэ резинэ ковригууд дэбдигдэнхэй. Люминесцентнэ лампанууд байрын доторхиие гэрэлтүүлнэ.

Комплексын начальник (тэрэ мүн «Щапово» гэжэ туршалгын ажахын директорэй орлогшо) В. К. Постылько хадаа Москва шадархи мэдээжэ «Коммунизмын туяа» совхоздо олон жэлдэ хүдэлhэн зоотехник мэргэжэлтэ.

— Энэ туршалга олоной анхарал татана. Нэгэ тонно hү абаха хүдэлмэридэ оройдоол нэгэ хүнэй нэгэ үдэр соо бүтээхэ ажалай тэнтэй гаргаша хэгдэхэ зэргэтэй. Ажалай иимэ бүтээсэ туйлажа болохо юм гэжэ бодотоор харуулха гэhэн зорилго табигдана. Нэгэ тонно hү абахын тула мүнөө үедэ дунда зэргээр зургаан хүнэй нэгэ үдэр бүтээхэ хүдэлмэриин хэмжээнэй гаргаша хэгдэнэ бшуу. Энэ предприяти хүсэндөө ороод байхадаа, мэргэжэлтэдэй бодомжолон багсааhанай ёhоор, жэл бүри 10.835 тонно hү абадаг болохо юм. Тиихэдээ үнеэн бүриhөө жэлэй туршада дунда зэргээр 5000 килограмм hүн hаагдажа байха зэргэтэй. Эндэ абтаhан центнер hүн бүриин өөрынь үнэ сэн 16 түхэригhөө дээшэ гарахагүй байха гэжэ тоологшобди. Центнер hү абалгада 0,87 час хэмжээнэй ажалай гаргаша хэгдэхэ. Иимэ үрэ дүн ороной нэгэшье фермэдэ туйлагдаагүй байха, — гэжэ Валентин Константинович зугаална.

Энэ гол барилгатай зэргэлээд, сенаж хадагалха 14 башни бодхоогдонхой, үшөө сенаж, силос дараха дүрбэн ехэ нүхэн баригданхай. Фермынгээ малай эдихэ ногоон тэжээл, силос, сенаж өөhэдөө бэлэдхэхэ. Тиихэдэ холимол тэжээл, минеральна, витамин ба белогоор баяжуулhан тэжээлэй зүйлнүүдые централизованно гуримаар бусад тээhээ худалдан абаха байна.

Мал эдеэлүүлхэ рацион эндэ зохёогдонхой. Таримал ногоон, кукуруза гол тэжээлынь. Тиихэдэ кукурузын силос, ногоон таримал ургамалнуудhаа дарагдаhан сенаж ехээр хэрэглэгдэхэ юм. Юрэдөө эндэхи үнеэд үбэл, зунгүй нэгэ адли хэмжээнэй, шанар hайнтай тэжээлээр таhалгаряагүй хангагдаха гүйсэд арга боломжотой. hаагдаhан нэгэ центнер hүндэ гаргашалагдаhан тэжээл нэгэ единицэhээ дээшээ гарахагүй.

В. ИТКИН,
ТАСС-ай корр.
Московско областиин Подольско район.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Агитпоезднууд — фермэ дээрэ

ВЛАДИВОСТОК. Мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолтой Приморийн совхоз, колхозуудай ажалшад hонирхон танилсаба.

Хизаарай совхоз, колхозуудта hү hаали дээшэлүүлхэ габшагай хоёр hара соносхогдоо. Энээндэнь гансашье малшад бэшэ, мүн ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангагшад, соёлой хүдэлмэрилэгшэд хабаадана. Хизаарай хүдөө ажахын районуудай агитпоезднууд эмхидхэгдэ... Тэдэнэй түрүүшынхинь хүдөө нютагуудаар ябахаар Пограничнэ поселогhоо гараба. Эдэ пропагандистнууд малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэдэ... улаан булангууд, гэр байрануудые түхеэрхэдэнь туhалха. Мал ажалдахи түрүү онол аргануудай тухай хөөрөhэн научно-популярна, мүн документальна фильмүүд автоклуб харуулха юм.

Нүүдэл автолавка, ажаhуудалда хэрэглэгдэдэг машина гэхэ мэтые агитпоезд абажа ябадаг.

Алтайн hүн

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе Алтайн малшад нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ оролдоно. Байгша ондо тэдэнэр миллион тонно hү гүрэндөө тушаахаар шиидээ. Энэнь нёдондонойхиhоо 10 процентээр дээшээ. Агууехэ hайндэрэй угтамжын түлөө мүрысөөндэ хэдэ мянган hаалишад, малшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд оронхой.

Хизаар доторхи үнеэн тоо нёдондо жэлэйхиhээ ... мянган толгойгоор олон болоо. Нэгэ үнеэн бүриин ашашэмэнь дунда зэргээр 76 килограммаар дээшэлбэ. Малай эдихэ hайн шанартай тэжээл мүн лэ ехээр бэлэдхэгдээ.

(ТАСС).

Барнаул.

hаалишадай нэрэ олгохо ёhолол

Ленинское тосхоной хэдэн басагад баяр ёhололой ошон байдалда hаалишанай нэрэ солотой болобо. Тэдэнэр Биробиджанай оёдолой-... стильнэ фабрикын цехүүдтэ бүри hаяхан хүдэлмэрилжэ байhан юм. Тиихэдээ бултадаа hайнаар хүдэлмэрилдэг, даабаряа ходо дүүргэдэг, үлүүлдэг байгаа. Тиигэбэшье хүдөө нютагуудта залуу хүдэлмэришэд олон хэрэгтэй бшуу. Тиин Тамара Бабий, Валентина Гринева, Галина Самар болон тэдэнэй халаан басагад комсомолой путёвкоор фермэнүүдтэ хүдэлхэ ерээ.

Мэдээжэ hаалишад Э. А. Проскокова, М. Е. Нижегородцева гэгшэд районой соёлой байшангай сцена дээрэ гараад, басагадта дуу сагаан халат, hү hаадаг аппарат барюулаа, ягаан лентэ зүүлгээ. hаалишад солотой болоhон залуу басагадые малшадай коллективүүдэй түлөөлэгшэд, мэргэжэлтэд амаршалhан байна.

Эдэ басагад мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые тосхоной ажалшадтай хамта hайшаан угтаад ойрын шэнэ зорилгонуудые хараалжа байна.

(ТАСС).

Биробиджан.

Үхэрэй мяха бүри ехээр тушааха

1972—1973 оной үбэлэй үедэ малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые Мордовиин малшад ба малшад, механизаторнууд, колхоз, совхозуудай фермэнүүдэй бусад хүдэлмэрилэгшэд ехэтэ hайшаан угтаба.

— Байгша ондо, — гэжэ Ичалковско районой колхозууд хоорондын мал таргалуулдаг ажахын директор А. С. Пиг... хөөрэнэ, — хоёр мянга гаран толгой эбэртэ мал шахахабди. Тиихын тула Кадышевско, Инсарско спиртын, Ромодановско саахарай заводуудта ... радаг, малдаа эдюулхэ үлэгдэлнүүдые ехээр хэрэглэхэбди. Тиигэhэнэй үрэ дүнгөөр малшадай залуу малай шэгнүүрые сүүдхэдэ 900—1000 граммда хүргэнэ. Мүн 500 толгой мал шахагдаха хоёр байра бодхоожо эхилээ. Ерэхэ жэлдэ үхэрэй мяха бүри ехээр абаха арга олгохо байха.

(ТАСС).

Саранск.

еспубликын асагай дээдын ургаануудта

АЙМААНАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

«1971—1975 онуудай туршада республикын худалдаа наймаанай ба нитын эдеэ хоолой предприятинуудай материально-техническэ үндэһэ һуурииe саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй Буряадай обкомой бюрогой ба БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1971 оной июлиин 8-най тогтоолой хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалые һаяхан республикын Министрнүүдэй Совет хаража үзэбэ.

Тиихэдээ худалдаа наймаанай, нитын эдеэ хоолой хүдэлмэри һүүлэй үедэ яһала һайжараа, предприятинуудынь зарим тэды амжалтатай хүдэлөө гэжэ тэмдэглэбэ. Шэнэ табан жэлэй үнгэрһэн саг соо, 1971 ондо ба 1972 оной январь-сентябрь һаранuудта гүрэнэй һомололгоор, мүн промышленна предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай, бусадшье эмхи зургаануудай гаргашаар 220 хүнэй хүдэлхэ һууритай 40 магазин ашаглалгада үгтөө. Энэ жэлэй эсэс болотор үшөө 40 магазинай барилга дүүргэгдэхээр, нитын-эдеэ хоолой 13 предприяти ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Гэхэтэй хамта, городууд болон һуурин тосхонуудай, колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин участогуудай, промышленнна предприятинуудай хүн зониие худалдаа наймаанай хүдэлмэреэр хангаха хэрэгтэ дутагдалнууд үшөөл олон үзэгдэнэ, сагай эрилтэдэ хүрэжэ үшөөл биранагүй. Илангаяа промышленна предприятинуудай, барилгын участогуудай магазиннууд, столовонууд хүдөө тосхонуудта үсөөн, хүн зониие олоор, түргэнөөр хангаха аргагүй байна.

Республикын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэри дээрээ столовонуудые олоор нээхэ, шэнээр бариха хэрэгтэ ёһо тэдысэ хандаңа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Илангаяа барилганууд дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдые халуун эдеэгээр хангаха хүдэлмэри һула, һүниин халаанай барилгашад болон хүдэлмэришэдые хангаха хэрэг мууса эмхидхэгдэнэ.

Иимэ дутагдалнууд дээдэ ба дунда һургуулинуудта үзэгдэнэ.

Республикын Министрнүүдэй Совет аймсоведүүдэй, горсоведүүдэй гүйсэдкомуудые нитын эдеэ хоолой ба худалдаа наймаанай хүдэлмэри ойрын сагта һайжаруулхаар уялгалба.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

СОЁЛШОДОЙШЬЕ ХАЛУУН ХАҺА ОРОБОЛ ДАА

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-ай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй тогтоол газетэнүүдтэ толилогдожо, үргэн олон хүн зоной дунда зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Энэ тогтоолые тансашье малшад, һаалишад бэшэ, соёлой хүдэлмэрилэгшэд һайшаан угтаба.

Соёлшод! Хүдөө нютагуудай ажалшадай эршэмтэй һайнаар ажаллажа, Эхэ ороноо элбэг дэлбэг таряа, һү, мяха, ноохо тушааха хэрэгтэнь соёлшодойшье оруулдаг хубита бии ла юм. Үнэхөөрөөшье ажалай һүүлдэ гү, али ажалай завһарта һонин лекци шагнаһан, концерт хараһан, уран зохёол, ном уншаһан хүн урматайгаар, шэнэ хүсэтэйгөөр ажалдаа ородог ла юм.

Малай үбэлжэлгэ эхилбэ. Парти, правительствамнай малай ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай ехэ шухала тогтоол абаба гээшэ. Тиимэһээ хүдөө нютагуудай хүн зониие, малшадые соёл культурын талаар тон һайнаар хангаха хэрэг мүнөөдэрэй шухала асуудалнуудай, зорилгонуудай нэгэн болоод байна.

Соёлой эмхи зургаануудай, мэргэжэлтэдэй олошорһоной, материальна баазануудай һүүлэй үедэ нилээд һайжарһанай ашаар соёл культурын талаар малшадые хангалга һараа байса һайн болоо. Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хурамхаанай аймагуудта культурно-гэгээрэлэй, олтууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха арга боломжонууд һайнаар хэрэглэгдэнэ. Малшад, хонишодые хангалгын комплексно түсэбүүд эдэ аймагуудта һайнаар табигданхай. Тусхай автоклубууд холын отара, гүүртэнүүдтэ ошоно. Тэрээ руу ябаһан агитбригадануудта лектор, библиотекын, медицинын, худалдаа наймаанай, киногой хүдэлмэрилэгшэд оролсоно.

Малшадые иигэжэ хангаха үүсхэлые Зэдын аймагай Доодо-Ториин, Хурамхаанай аймагай Дэрээнэй соёлой байшангуудай хүдэлмэрилэгшэдэй анха түрүүн гаргаһаниинь мэдээжэ. Мүнөө үбэлжэлгын эхилээд байхада, Дэрээнэй совхозой малшад, хонишод, һаалишан Гааргын-Адагай, Этхитын, Намаагай, Хүшэгөөрэй, Ботоолын культбазануудта сугларжа, аймагай соёлшодой табиһан концерт харана, уласхоорондын байдал тухай лекци шагнана, шэнэ номуудые библиотекарьһаа абана, худалдаа наймаанай, эмнэлгын зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзана. Малшадые иигэжэ хангахада угаа һайн.

Хүдөө нютагуудаймнай соёлой олон байшан мүнөө үбэлжэлгын үедэ ажал хүдэлмэри бүрил үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа эхилбэ. Соёлой байшангуудай хүдэлмэрилэгшэд агитбригадануудые эмхидхээд, холын отара, гүүртэнүүдтэ ошожо, концерт наада харуулна. Хонишод, малшад тэдэниие хүлеэжэ ядан байдаг. Соёлой ямар байшангууд энэ талаар шалгарнаб гэхэдэ, нимэ. Яруунын аймагай Үльдэргын, Баргажанай аймагай Баян-голой, Улаан-Үдын амагай Оронгын, Хяагтын аймагай Шараголой, Түнхэнэй аймагай Ахалигай, Загарайн аймагай Шэнэ-Буусын соёлой байшангуудай хүдэлмэрилэгшэд малшадые һайнаар хангана. Тиихэдэ Хориин аймагай Үдын, Улаан-Үдын аймагай Десятниково һууринай, Дээдэ-Саянтын, Мухар-Шэбэрэй аймагай Никольскын, Шаралдайн болон бусад хүдөөгэй библиотекэнүүд мүн лэ энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсоно.

Хүдөөгэй клубуудай, библиотекэнүүдй хүдэлмэрилэгшэд культбазануудые, улаан булангуудые түхеэрэн бэлдэлсэнэ, «сахилгаан», «дайшалхы хуудаһануудые» гаргана, лозунг, плакат-уряануудые бэшэнэ, түрүү дүй дүршэлэй булан, номуудай выставкэнүүдые эмхидхэлсэнэ, уласхоорондын болон манай Эхэ орон доторхи байдал тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Улаан-Үдын аймагай Десятниково һууринай хүдөөгэй библиотекые даагша нүхэр А. Д. Можайская гэгшын дүй дүршэлые һайшаамаар. Энэ хүмнай гүүртэ, отарануудта нүүдэл табан библиотекэ эмхидхэнхэй. «Ленинэй заабаряар», «Советүүдэй орон» теэмнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Һаяхан «Маяк» колхозой һаалиин, гахайн фермэнүүд дээрэ «Революциин баатарнууд» гэһэн аман журнал эмхидхэжэ үнгэргэбэ. Тэрэнь айхабтар амжалтатайгаар үнгэрөө.

Хориин аймагай Үдын, Анаагай хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэришэд ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай бэшэгдэһэн брошюрануудаар уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэһэн байна.

Улаан-Үдын аймагай Оронгын соёлой байшангай ажал хүдэлмэри магтаалда хүртэмөөр. Энэ байшангые партиин гэшүүн Софья Содномовна Содномова даана. Энэ хүмнай ехэ эдэбхитэй, урагшаа һанаатай. Эндэхид агитбригада эмхидхээд, «Улаан Оронго» колхозой отара, гүүртэнүүдтэ ошожо, хонишод, малшадта концертнүүдые харуулна. Байгша оной октябрь, ноябрь һаранuудта 11 концерт үгөө. Эдэнэй агитбригадатай хамта библиотекарь, «Знание» бүлгэмэй лектор, эмшэлэгшэ ябалсана.

Яруунын аймагай Үльдэргын хүдөөгэй соёлой байшангай, библиотекын хүдэлмэрилэгшэд «Коммунизм» колхозой малшад, хонишодой урда концерт табина.

Холын отара, гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшад, хонишодто шэнэ номуудые ходо абаашажа байха хүшэр ха юм. Тиимэһээ нилээд олон номтой нүүдэл библиотекэнүүд республика доторнай эмхидхэгдэдэг болоһоор үниинэй ааб даа. Мүнөө республика доторнай нүүдэл 2600 библиотекэ хүдэлнэ.

М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ ехэ туһа хүргэнэ. Мүнөө зарим аймагуудта номой нүүдэл выставкэнүүд эмхидхэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Мухар-Шэбэрэй аймагта «Мал ажалда — промышленна үндэһэ һуури», Хориин аймагта «Малай һайн үбэлжэлгэ — элбэг дэлбэг тэжээлһээ», «Хяагтын аймагта «Хонин ажал-республикымнай олзотой һалбари» гэһэн болон бусад выставкэнүүд эмхидхэгдээ һэн. Мүнөө аймаг бүхэндэ нүүдэл библиотекэ шэрэхэ тусхай машина үгтэнхэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ автоклубууд олошороо. Мүнөө аймаг бүхэндэ 2—5 автоклуб хүдэлнэ. Тэдэнэр малшадта хүдөө ажахы, промышленностиин хүгжэлтэ, эрдэм, техникэ, шэнэ туйлалтанууд тухай фильмүүдые харуулна, аман журнал эмхидхэнэ, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалсажа, тематическа үдэшэнүүдые үнгэргэнэ. Эдэ автоклубуудай маршруд, ябаха графигынь партиин райкомуудта, аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудта табигдана.

Республикымнай культурын министерство, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком малшадай хангалгые һайжаруулха зорилготойгоор «Эрхим библиотекэ», «Эрхим автоклуб» гэһэн харалга-конкурс соносхоо.

Малай үбэлжэлгэ эхилэнхэй. Республикынгаа малшад, һаалишадай эршэмтэйгээр ажаллажа, эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаха. Эхэ орондоо һү, мяха ехээр үгэхэ хэрэгтэнь манай соёлшод өөһэдынгөө нангин хубита ехээр оруулаг лэ! Соёлшодойшье халуун хаһа оробол даа.

А. ДАНИЛОВ.
Буряадай АССР-эй Культурын министерствын ахалагша инспектор.

Социалис оронуудаар

«Электроника» завод — Болгариин промышленностии омогорхол. Софиин энэ залуу предприяти хэдэн арбаад ондоо зүйлэй продукци, тэрэ тоодо хэмжэлгын элдэб прибор, тоололгын машина, электронно «ЭЛ-КА» калькуляторнуудые бүтээн гаргана. Заводто 1.100 хүн хүдэлнэ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда зэргын наһан — 28 жэл.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Аня Хатисовагай бригада шэнэ поточно линидэ ажаллана. Сагаан халаадтай эдэ басагад бэрхээр ажалладаг.

БТА—ТАСС-ай фото.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Ниислэл хотын Юлиус Фучигай нэрэмжэтэ парк соо «СССР-эй 50 жэлэй ой» гэһэн выставкэ нээгдэбэ. Прага хотын, бусад город болон тосхонуудай хэдэн мянгаад хүн эндэ ерэжэ, выставкын экспозицитай танилсана. Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд эндэ тодорхойгоор харуулагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын үүдэндэ хүн зон хүлгэнэ.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ПАРИЖ

ЗҮҮНЭЙ ҮЗЭЛТЭЙ ХҮСЭНҮҮДЭЙ АМЖАЛТА

ТАСС

Компартиин, Социалис партиин, зүүнэй үзэлтэй радикал-социалистнуудай харилсаа холбооной саг үргэлжын комитедэй заседани Франциин Коммунис партиин ЦК-гай байшан соо боложо, мэдүүлгэ тунхаглаба. Эдэ гурбан партиин үүсхэлээр декабриин 1-дэ Парижда үнгэргэгдэһэн митинг правительственна хамтын программа дэмжэгшэдэй туйлай ехэ амжалта туйлаһыень, тэдэнэй зэргын улам үргэдэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үнгэргэгдэһэн эгээн ехэ энэ митинг зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй тэмсэлдэ зоригжуулхы нүхэсэл болоо гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые буруушаалга, мүн бусад эрилтэнүүдэйнгээ бэелхын түлөө тэмсэлдэ зүүнэй үзэл баримталдаг гурбан партиин хамтын ябуулгануудай хүгжэжэ байһыень харилсаа холбооной саг үргэлжын комитет амаршалба.

ДЕЛИ

КПИ-гэй Национальна Соведэй сесси

ТАСС

Индиин Коммунис партиин Национальна Соведэй табан үдэрэй сесси эндэ хүдэлмэреэ эхилбэ.

Орон доторой политическэ ба экономическа байдал тухай асуудал сессиин зүблэхэ зүйлдэ ороно.

Уласхоорондын байдал тухай элидхэлые Национальна Совет зүбшэхэ байна. Кубын, Чехословакиин, Польшын, ГДР-эй ба Венгриин коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинуудтай КПИ-гэй делегацинуудай һаяхан хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдтэ элидхэл доторнь ехэ анхарал хандуулагдаа.

... УРАМ ТУХАЙ ... ӨӨРЭЛДӨӨН

...һаяхан Захааминай аймагай ...йловка һууринда хүн зониитын суглаан боложо ...бэ. Тэрээн дээрэ нютагай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Даша Дандарович Тугу... нютагта милиционерээр хүдэлдэг ахалагша лейтенант Марат Доржиевич Юн... гэгшэд һууринайнгаа байдал тухай элидхэлнүүд хэбэ. Хүн зоной байдалай баримта үндэһэ дурдан, элидхэлшэд хүн зоной ... болон амаралтада гай ... татадаг зарим буруу ...ааниие заһаруулхын ту... һайшан гэбэл олониитые ...эртэй тэмсэхэ хэрэгтэ ...лэн эмхидхэхэб гэжэ хэ... зуураа, архинша, ажал ...тэй харюусалгагүйгөөр ...даг, олоной зөөри үри... ...алгагдаһан ажалдаа гар... ...оролто ушаруулдаг зари... ...улые яһала шүүмжэлбэ. ...нютагта ажаһуудаг архи... ...бүлэнүүд Михаил Морда... ...тэн, Бадма Бадмаевтан ... бусад ехэхэнээр шүүм... ...гдээ.

...углаан дээрэ үгэ хэлэһэн ...хүн һууриин тосхоноо бол... ...тухэлтэй болгохо тухай, ...түрэлхидэй үхибүүдэйн... ...ашануудые хайхардаггүй ... зарим пенционернүүдэй ...ажа, хүндэ туһагүйгөөр ... ябадагыень болюулха ... үйлсэ гудамжануудаа ...арна эрилтын ёһоор сэ... байлгажа, СССР-эй бай... ...гдаһаар ба түрэл республикынгаа алдарта 50 жэлэй, ...дые ажалай болон һай... байдалаар угтахын тула... ...онин, айхабтар урагша... ...өөрэлдөөн болоо.

...рэнэй удаа суглаһан ...уран һайханай кино хара... гэртээ тараа.

Ц. НАЙДАНОВ.

ЧИЛИ. Арадай Нэгэдэлэй ...авительствын программые ... зон, ороной түрүү үзэл... хүнүүд дэмжэжэ, ажа... ...лдаа амжалтатайгаар ...лүүлнэ. Арад зонойнгоо ...һуудалые һайжаруулгада ... анхарал хандуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сантьяго ...архи Макул гэжэ районой хүдэлмэришэдтэ бариг...ан байрын гэрнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАҺАА
радио • телефон • телеграф

БОГОТО

«ТҮҮХЫН ШЭНЭ ҮЕ»

ТАСС

Колумбиин Компартиин ЦК-гай һаяхан эндэ болоһон пленум СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан тогтоол нэгэ һаналтайгаар һайшаан баталаа.

Хүн түрэлтэнэй хүгжэлтын түүхэдэ шэнэ үе сагые нээһэн, олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн агуухэ социалис ороной — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис партиие Колумбиин Коммунис партиин ЦК-гай пленум халуунаар амаршална гээд энэ документ дотор хэлэгдэнэ. СССР хадаа национальна асуудалые Ленинэй сэсэн мэргэн һургаалай үндэһөөр шиидхэлгын жэшээ болоно. Эндэ олон үндэһэ яһатан адли тэгшэ эрхэтэй зол жаргалтай ажаһууна.

СССР-тэ национальна асуудалые Ленинэй һургаалаар шиидхэлгын жэшээ дээрэ бүхы оронууд олон юумэ ойлгожо абаха ёһотой. Энэ хадаа ороной үндэһэн зониие — национальна үсөөнхидые нютагай помещигүүд ба харин монополистнуудай зэрлиг муухайгаар газаашалан харшалдаг, доромжолон баһамжалдаг ябадал зайсуулха арга Колумбида олгохо зэргэтэй.

ВЕНЭ

Венэдэ хөөрэлдөөнүүд боложо эхилбэ

ТАСС

Австриин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдэй ба Венэдэ ерэһэн ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Э. Шольц түрүүтэй ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын делегациин хоорондо хөөрэлдөөнүүд эхилбэ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаа тогтоолгодо нүлөөлхэ байха гээд найдажа байһанаа Австриин гадаадын хэрэгүүдэй министр Р. Кирхшлегер парламент дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

ТЕГЕРАН

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ ТҮҮХЭДЭХИ ШЭНЭ ҮЕ

ТАСС

Совет Социалис Республиканuудай Союзай байгуулагдаһан ушар хүн түрэлтэнэй түүхэдэхи шэнэ үе болоно гээд СССР-тэй соёлой харилсаа холбоо хэдэг Ирандахи бүлгэмэй правлениин президиумэй түрүүлэгшэ Масуд Ансари, СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигша В. И. Ленин гүрэнүүдэй хоорондын шэнэ түхэлэй харилсаанда, ехэ ба бага оронуудай адли тэгшэ эрхэтэй харилсаанда эхи табиһан байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Колониальна дарлалта, мүлжэлтэ доро байдаг зүүн зүгэй бүхы арадуудта эрхэ сүлөө олгохо гэдэг хани барисаанай ленинскэ политика дэлхэйн бүхы арадуудай дура татажа, Советскэ Союзай нэрэ хүндые дээшэлүүлээ гээд Масуд Ансари тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ

Париждахи зүблөөн дээрэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадалсажа байһан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхо, делегациие толгойлогшо Суан Тхюи РЮВ-эй ВРП-гэй делегациие толгойлогшо Нгуен Тхи Бинь ба делегациин бусад гэшүүдтэй уулзажа хөөрэлдэбэ.

ПАРИЖ

М. Дебрегэй мэдүүлгэ

ТАСС

НАТО-гай харьяата, «Европын хамгаалгын үүр» гэдэг эмхи байгуулхые Франци буруушаана гээд Франциин национальна обороной гүрэнэй министр Мишель Дебре, Баруун Европын союзай ассамблейн эндэ боложо байгаа сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Иимэ «үүр байгуулга энэ райондо сэрэгэй байдал һэргээхэ гэһэн удхатай; Франциин правительство энээниие буруушаан тэмсэнэ гэжэ М. Дебре тэмдэглээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Европо түбидэ шэнэ оршон байдал тогтожо байна гээд франциин министр тэмдэглэбэ. Түгшүүрил һуларуулха ба харилсаа холбоо тогтоохо политика эндэхи оршон байдалые хубилгаха байха гээд Франци тоолоно гэжэ тэрэ хэлэбэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалаар ниитэевропын зүблөө зарлаха тухай бодомжые. Франци эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

ПАРИЖ

„Тэмсэлэй үдэр“ Францида үнгэргэгдэбэ

ТАСС

Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха ба бусад эрилтэнүүдые дэмжэжэ, ВКВ-гэй, ФДКТ-гэй профсоюзай эмхинүүдэй уряагаар Франциин саарһанай промышленностиин предприятинуудай хэдэ мянган ажалшад «Тэмсэлэй үдэр» үнгэргэбэ. Лиондохи, Нантертэхи тус һалбариин ехэ предприятинуудта буһалгаанууд болоһон байна.

НЬЮ-ЙОРК

Замбууланай дайда шэнжэлгэдэ шухала алхам

ТАСС

Амгалан байдалай аша туһада замбуулиниие шэнжэлэн ашаглахын тула Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хэһэн хэлсээн шухала удха шанартай гээд Аэронавтика ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ национальна управлениин (НАСА) директор Джеймс Флетчер АП агентствэдэ интервью үгэхэдөө тэмдэглэбэ.

1975 ондо хараалагдаһан совет ба американ онгосонуудай хамтын ниидэлгэ, тэдэнэй залгалдалга, хамтын туршалга шэнжэлгэнүүд замбуулинай дайда саашадань шэнжэлэлгэдэ, замбуулиндахи ехэ ехэ туршалга шэнжэлгэнүүдые хэхын тула уласхоорондын харилсаанай туйлай ехэ алхам болохо байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүн совет ба американ космонавтнуудай хамтаараа хэһэн хүдэлмэри уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха хэрэгтэ горитой туһа нэмэри болохо байна.

НЬЮ-ЙОРК

„Аполлон- 17“ ниидхүүлэгдэбэ

ТАСС

«Аполлон» гэдэг программаар һүүлшын американ экспедици декабриин 7-до Кеннедиин хушууһаа Һара тээшэ ниидхүүлэгдэбэ. Космонавтнууд Ю. Сернан, Р. Эванс, Х. Шмитт гэгшэд замбуулинай онгосодо һуужа ябана. Техническэ дутагдалнуудһаа боложо, «Аполлон-17» гэжэ замбуулинай онгосо 2 час 40 минутаар хожомдожо ниидхүүлэгдээ.

НЬЮ-ЙОРК

Һара тээшэ ниидэхэ замдаа гараба

ТАСС

Залан түлхигшэ ракетын һүүлшын шатын двигатель дахин хүдэлгэгдэжэ, декабриин 7-до Флорида штадтахи Кеннедиин хушууһаа дэгдээгдэн табигдаһан «Аполлон-17» гэжэ замбуулинай онгосо Һара тээшэ замдаа гараба.

СОФИ

ПЕКИНЭЙХИД ГУУЛЯА ГАРГАБА

ТАСС

Уласхоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй ба ядерна зэбсэг хэрэглэлгэ хэтэдэнь хорихоор хараалһан тогтоолые ООН-ой Генеральна Ассамблейн баталан абаһан ушар бүхы оронуудай зүгһөө һайшаан дэмжэгдэһэн совет шухала үүсхэлэй амжалтатай бэелэл болоно гэжэ «Народна армия» газетын шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ. Оройдоол дүрбэн гүрэн — Португали, ЮАР, КНР, Албани тус тогтоолые буруушаажа дуугаа үгөө гээд газетэ тэмдэглэнэ. Революционно номнол тараагша, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй манлай гээшэбди гэжэ һүүлэй үедэ өөрыгөө нэрлэдэг болоһон Хитад дэлхэйн хархис засагуудтай нэгэдээ. Энэнь түүхэдэ урдань үзэгдөө дуулдаагүй ушар болоно.

Империалис эээрхэг түримхэй ябуулгануудта урдань оло дахин дайрагдаһан, олон миллион зонтой Хитадай өөрыньшье бэеэ даанхай, аюулгүй байдал хангаха документые буруушаажа байһаниинь гайхалтай гэжэ газетэ бэшэнэ. Политическэ шууд сэхэ хараа бодолгүй байһан Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд маргажа байнгүй, эгээн лэ хархис, эээрхэг түримхэй хүсэнүүдтэй нэгэдэхэдээ, һаатахагүй байна гэжэ энэ баримта элирхэйлнэ.

Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ ябуулганууд «хойто зүгһөө» аюул тохёолдожо болохо гэжэ тэдэнэй саг үргэлжэ шалидаг байһыень гэршэлнэ. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэнэй ёһоор, Хитадта «аюул тохёолдуулжа» болохо байһан орон иимэ үүсхэл гаргаад, уласхоорондын харилсаанда хүсэ хэрэглэхэгүй ба ядерна зэбсэг хэрэглэлгые хэтэдэнь хорихо тухай тогтоолые ООН-ой баталан абалгада нүлөөлһэн байна.

Хэрбээ бодото дээрээ «хойто зүгһөө» аюулай тохёолдожо байгаа гээшэ һаань, тэрэнэй аюулгүй байдалые сахиха документын түлөө хитад түрүүлэн дуугаа үгэхэ ёһотой байгаа гээд статья соо хэлэгдэнэ.

Генеральна Ассамблейн хүдэлмэри хойшо татахын тула шухала бүхы юумэ ООН-ой һүүлэй сесси дээрэ КНР хэһэн байна. Сессиин хүдэлмэриин һайнаар үнгэрэлгэдэ Хитадай делегаци туһа хүргөөгүй. Хэтэржэ ерэхэдээ, буу зэбсэг хуряаха, гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа һайжаруулха хэрэгтэ Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд али бүхы һаад тойбо татахые оролдоһон байна.

ПАРИЖ

Университедэй хүдэлмэрилэгшэдэй буһалгаан

ТАСС

Дээдэ һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй национальна профсоюзай, бусад зарим профсоюзуудай уряагаар университедэй 11 мянга тухай хүдэлмэрилэгшэ хоёр үдэрэй буһалгаа соносхобо.

Университедэй һуралсалай байгууламжые үндэһөөрнь хубилгахын, дээдэ һургуулиие демократизацилхын түлөө буһалгаалагшад тэмсэнэ.

ТОКИО

Тэмсэл үргэдэнэ

ТАСС

Һүүлэй үедэ Японой ажалшадай буһалгаанай тэмсэл улам үргэдэжэ байнхай. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, хүдэлмэриин неделиие табан үдэртэй болгохо эрилтэ табижа, Японой радио ба телевидениин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюз бүгэдэ ниитын буһалгаа декабриин 7-до соносхобо. Урда тээнь хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, хото городуудай транспортын жолоошод, гражданска авиациин пилодууд эрхэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэл хэжэ эхилээ һэн.

Тооложо һуранаб.

Ф. СОРОКИНОЙ фотоэтюд.

СССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

СОВЕТ ОЛОН ҮНДЭҺЭ ЯҺАТАНАЙ...

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран зохёолой выставкэ Москвадахи гүрэнэй литературна музей соо нээгдэбэ. «Совет олон үндэһэ яһатанай уран зохёол» гэжэ нэрэтэй энэ выставкэдэ хүн зон олоороо ороно.

Советскэ Союзай олон яһатан-арадуудай соёл культура, уран зохёолой хүгжэлтые энэ выставкэ харуулна. Зүб даа. Октябриин революциин урда тээ Россин олон бага арадууд өөһэдын уран зохёол, бэшэггүй байһан гэжэ мэдээжэ. Имагтал агуу Октябриин ашаар, ород арадай туһаламжаар олон тоото бага арадууд соёл культураяа, экономикоёо, уран зохёол, искусстваяа хүгжөөжэ эхилээ бшуу.

Манай орондо ажаһуудаг элдэб олон арадуудай уран зохёолшодой хани нүхэсэл, бэе бэедээ аха дүүгэй туһаламжа хүргэдэг, национальна соёл культураяа хүгжөөдэг, бэе бэеэ баяжуулдаг тухай выставкын экспонадууд хөөрэнэ. Олон үеын уран зохёолшодой, элдэб жанрай-номууд табяатан.

Хоёр мянга гаран экспонадууд эндэ бии: гар бэшэгүүд, уран зураг, фото, номууд, журналнууд, документнүүд. Үндэһэ яһатанай хэлэн дээрэ гараһан номууд авторнуудай гар табилгатайгаар эндэ табяатай.

Россин Федерациин газар дээрэ ажаһуудаг олон тоото үндэһэ яһатанай уран зохёолтой танилсуулһан таһаг илангаяа һонирхолтой. Буряадай АССР-эй уран зохёолшодой номууд тэдэнэй дунда бии. Буряадай литературын үндэһэ һуури табигша Хоца Намсараевай «Үүрэй толон», драматург Намжил Балданогой «Дүлэн», уран зохёолшо Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэһэн номууд хүнүүдые һонирхуулна. Тиихэдэ Даширабдан Батожабайн «Адуушанай дуун», Николай Дамдиновай «Дүрбэн тэнгэри», Дамба Жалсараевай «Тэнгэриин һиилүүр», Цыденжап Жимбиевэй «Хабарай тала», Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо», Цырен Шагжинай «Будамшуу», Доржи Эрдынеевэй «Түбэргөөнэй ашанар» гэһэн номууд эндэ табяатай.

«Совет олон үндэһэ яһатанай уран зохёол» гэһэн выставкэ хадаа Советскэ Союзай арадуудай бата бэхи хани барисаае, тэдэнэй уран зохёолнуудай хоорондоо харилсаа холбоотоёе, ленинскэ национальна политикын илан мандаһые эли тодоор харуулна.

Ю. ИВАНОВ.

Москва.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

* БУРЯАД НОМУУДАЙ ВЫСТАВКЭ
* АЖАЛША ЭХЭНЭРНҮҮД
* ШОГ ЁГТО МҮРНҮҮД
* АРАДАЙ АМАН ЗОХЁОЛЬОО

Зураглал

ЭХИР ХОЁР

ЗАГАҺАТА нютаг Хэжэнгын гоё газарнуудай нэгэн юм. Эндэ газар нютагтаал адли һайхан, уужам, баян дэлгэр сэдьхэлтэй хүнүүд ажаһуудаг. Тэдэнэр бүхы совет арад мэтэ СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахые эрмэлзэнэ. Тэдэнэй дунда ажалша бэрхэ эгэшэ дүүнэр Дамшаевანууд бии. Тэдэнэр эхир хоёр юм. Гыма Лума хоёр олон үхибүүдтэй, ажалша бүлэдэ өөдэлөө. Тиигэжэ ажал гээшые багаһаа хойшо хэжэ, гашуун хүлһөөрөө олоһон хилээмэнэй үнэ сэн эртүүр мэдэһэн байха.

— Хори гаран онуудаар Чисаана нютагта манайхиһаа ондоо улаан сурба айл гэжэ байгаагүй юм. 12 үхибүүд байгаабди. Эхэ, эсэгэдэмнай гайтайл байһан юм аабза даа,— гэжэ Лума Цыреновна хөөрэнэ.

Тиимэл даа. Хүндэл байгаа һаа даа. Тиигэбэшье һаа, үхибүүн бүхэн эхэ, эсэгэдээ хэды ехэ баяр асарнаб даа. Цыренэй Дамшатан 1924 ондо эхир басагадай гарахада, баһал ехээр баярлаһан юм. Эхэ, эсэгэнь дэмы баярлаагүй байгаа. Гыма Лума хоёр жаргалтай хуби заяа эдлээ. Гыманъ урид гараһан юм. Тиигээд мүнөө Лумаһаа нэгэ эгэшэ гэжэ тоологдодог.

— Бэшүүлхэдээ түрэлхидни намайе нэгэ жэлээр дүү болгожо бэшүүлжэрхиһэн байгаа. Пенсидэ гаратараа үшөө нэгэ жэл үлүү хүдэлхэ болоноб. Урагшагүйдөөб,— гэжэ Лума Цыреновна энеэбхилнэ.

Теэд тэрэ пенсидэ гараһаншье хойноо үшөө олон лэ жэлдэ ажаллаха ёһотой даа. Лума Цыреновна миин һуужа шадаха хүн бэшэ. ажал гээшые ёһотойл жаргал гэжэ тоолодог юм. Эхирэй үроөһэн Гыманшье эгээл иимэ. Тэрэ гушаад жэлэй механизатор юм.

1941 он. Гыма Лума хоёр долоодохи класста һуража ябаа. Дайнай эхилһэн хүндэ жэл һэн. Эрэшүүл фронтдо ошожо, эхэнэрнүүд, хүгшэд, үбгэд, ехэхэн болоһон үхибүүд бүхы ажал хэхэ баатай болоһон үе байгаа.

Басагад иимэ байдал харахадаа, «дайнай дүүрэхэдэ, һургуулияа үргэлжэлүүлхэбди, мүнөө колхоздоо туһалая» гэжэ бодоһон юм. Тракторта һууха зон ехэл дутадаг һэн. Гыма трактор жолоодохо гэжэ шиидээд, Шэнэ-Элхидэ эмхидхэгдэһэн трактористнарай курсда һурахаяа эльгээгдээ һэн.

Шэнэ-Элхи. Шэнэ газарта бүхы юумэн һонирхолтой. Теэд Гыма тракторай орёо оньһо шудалалгада бүхы хүсэ шадалаа зорюулаа бэлэй. Курс дүүргэжэ, тракторист боложо ерэбэ. 1941 онһоо 1971 он болотор трактор жолоодоһон байха юм. Мүнөө хуушанай механизатор Гыма Цыреновна совхозойнгоо МТМ-дэ хүдэлжэ, өөрынгөө баян дүй дүршэл, мэргэжэл шадабарияа залуушуулда дамжуулан үгэжэ байна. Тэрэ энэ минии уялга, зол жаргал гэжэ тоолоно.

Суута трактористкын эсэшэ сусашагүй ажалые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ һэн. Ажалай Улаан Тугай орденоор, «Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө» медаляар, олон грамотануудаар шагнагданхай. «Хүн ажалаараа суурхадаг» гэжэ арад зон тон зүб хэлэдэг. Эхир эгэшэ дүү Гыма Лума хоёр ажалша бэрхээрээ, һайн һайхан сэдьхэлээрээ нютагтаа хүндэтэй болоо.

Һүүлдэ түрэһэн дүүнь эгэшэһээ гээгдэнэгүй. Лума Цыреновна «Республикын эрхим хонишон» гэһэн нэрэ зэргэтэй юм. Хори гаран жэлэй туршада хонишоноор ажаллажа байна, ехэ дүй дүршэлтэйшье болонхой. Энээнэй урда тээ Лума колхозой элдэб ажалда, һүүлээрнь долоон жэлэй туршада модо бэлэдхэлгэдэ ябаһан байна. Энэмнай эрэшүүлэй хүндэ хүшэр ажал гэжэ мэдээжэ. Теэд эгэшэ дүүгэй абари зан иимэл даа. Али нэгэ хүдэлмэридэ эльгээхын тула тэдэниие аргадаха ушар байгаагүй. Хонин ажал хүдөө ажахын эгээл харюусалгатай участок гээшэ. Хэрэгтэй болоходонь, хонин ажалда хүдэлхээр ошожо, эхэ хонидой отара даажа абаад, уялгануудаа ходо амжалтатайгаар дүүргэдэг.

— Түл абалгын үедэ ехэ хүндэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ түлгэнүүдые абажа түрүүлээб. Дундуур дүн туйлаа һэм. Мүнөө жэлдэ 100-һаа 100-е абаха гэжэ зориноб, — гэжэ Лума Цыреновна хөөрэнэ.

Дамшаевагай отара совхозой түбһөө холо, Харгаасата гэжэ газарта байдаг. Мүнөө хонишодой байдал һайжараа. Шэнэ гэрнүүдтэй. Зайн гал гансахан гэртэньшье бэшэ, харин малайнь байранүүдташье оруулагдаа.

— Мүнөө хүдэлхэдэ һураггүй хүнгэн болоо ааб даа. Урдахи жэлнүүдтэй жэшэхэ юун байхаб! Байра байдалнай һайн, хүдэлхэеэл мэдэ, — гэжэ Лума Цыреновна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Ажабайдалайнгаа һайжарһан тухай бодоод үзэбэл, эдэ хоёр эгэшэ дүүнэрэйшье аша габьяа байлсаха.

Лума Цыреновнагай Цырен-Ханда басаганиинь 10-дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр эхэдээ туһалжа байна. Тэрэ тон зүб шиидээ. Эжыдэньшье амар болоһон байха, мүн хожомоо өөрынгөө дуратай мэргэжэл шэлэхэ аргатай байха бшуу.

Лума Цыреновна энэ жэлые яһала амжалтатайгаар дүүргэжэ байна, наймадахи табан жэлдэ туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаа һэн. Гадна Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай дурасхаалта медальда, олон грамотануудта хүртэнхэй.

Коммунис ажалай ударник Л. Ц. Дамшаева зүрхэ сэдьхэлээ, бүхы анхарал оролдолгоёо дурлаһан ажалдаа зорюулна.

Г. БАДМАЕВА.

Хэжэнгэ.

НОХОЙ ҮНГЭ ИЛГАРУУЛДАГ ГҮ?

I.

Нэгэ нютагта Амбаадайтан гэжэ айл айхабтар ангууша нохойтой байгаа.

Түмэр зуудаг һэн тула хододоо уяанда байдаг һэн.

Эзэнэйнгээ: «Ши хүн зониие, мал адууһа бү зуугыш, зэмэтэй болохобди»,— гэхэдэнь: «Ши гэртээ, би газаагаа эзэмби, оор өөрынгөө тушаалда бү оролсоо», гэжэ харюусадаг байгаа.

Амбаадайтанай үдэртөө ажалдаа байхада, огородтонь ямаад орожо, тарималнуудыень ехээр гэмтээдэг болобо.

Амбаадай хаб хара ямаадтай хүршындөө ошожо: «Ямаадаа абыт», гэхэдэнь: «Һүү, Амбаадай ахай, юу хэлэбэ гээшэбта, манай ямаад хүндэлэн хэбтэһэн һургааг, һөөм гүнзэгы нүхэнэй саана гаража шададаггүй амитад лэ» гэжэ харюусаба. Амбаадай хараа бэшэ хадаа яахаб даа, бэшэ юумэ дуугарбагүй.

Саб сагаан ямаадтай хүршындөө ошожо, үнөөхиеэл хэлэхэдэнь, тэрэ хүршэнь;

— Һү юу хэлэбэ гээшэбта? Манай ямаад һүрэхэ харайхаяа мэдэхэгүй амитад лэ. Бидэшье айлай огородто орогшо гү, гэжэ ходо хаража байдагбди.

Амбаадай Түмэрһөө үнэнииень асууха гэжэ шиидэбэ.

— Түмэр, огородтомнай ямаад ородог гү?

— Танай үгыдэ ходо ородог.

— Ямар ямаад ородог бэ?

— Бархирдаг ямаан бабана тэхэтээ, эрхэ эшэгэдээрээ ородог.

— Үнгэ зүһэниинь ямар бэ?

Түмэр энэ асуудалыень ойлгожо ядаад:

— Ёдойжо бодоод, тархяараа тоншолсодог, эдиһэнээ охижо гаргаад, амтархажа, тамшаажа байдаг ямаад.

— Ши юун гэжэ уймарланаш, ородог ямаадай үнгэ зүһэниинь шамда адли хара гү, али шандаганда адли сагаан гү?

— Нохойдошье, шандагандашье адли ямаад хаана байдаг юм?

— Тьфу, хара наашаа, ородог ямаадай үнгэ зүһэн, үнэ ноёһониинь энэ эһэн болоһон тогоондо адли гү, али энэ хуһанда адли гү?

— Теэд эдеэ шанадаг тогоон галда түлидэг модон хоёр огородто харайжа ороод, эдеэлдэг юм аал?

«Зай иихэдээ, нохой гээшэмнай үнгэ зүһэ илгаруулдаггүй юм гээшэлтэй» гэжэ Амбаадай мэдэхэ болобо.

II.

Нэгэтэ Амбаадай кинодо ошобо. Тэрэ үедэнь Түмэр гэнжэһээ алдууржа, тала дайдаар, үлдүүлһэн намнуулһанһаа үлүү дороор гүйжэ оробо. Урбалдана, хүльбэнэ, энэ тэрэ жэжэ шубуухайнуудые намнана.

Бухиндаагаа нэгэ бага дажаржа, энэ тэрээнине үнэрдэжэ, унхидажа ябаһаар эзэнэйнгээ мүр оложо, дахан клубта ошобо. Амбаадай нохойнгоо гиинахые дуулаад, досоо оруулба «Заповеднигэй байдал» гэжэ кино хаража байгаа.

Экран дээрэ адар томо хандагайнууд, жэбжэгэр сомор бугануд, һүрмэгэр зээрэг гүрөөһэд, хилар аймхай шандагад үзэгдэбэ.

Түмэр тэдээниие харахадаа ухаа мэдээ алдажа, гани галзуу болобо. Амбаадайн хүшэгэ хаахадашье болихо юм бэшэ.

Амбаадай кино харагшадые хашараахагүй гэжэ киноһоо гаража, Түмэртээ гэртээ бусаба.

Харижа ябахадаа, Түмэрынь:

— Ши буугаа юундэ абангүй ерээбши? — гэбэ.

— Эндэш ойн ан бэшэ, киногой ан үзэгдэнэ ха юм.

— Ямаршье һаань буудахада лаха юм, ан лэ байһан хойноһь?

— Эндэш нээрээ ангууд бэшэ, ябадаг хүдэлдэг зурагууд гээшэ, — гэхэдэнь, Түмэр ойлгоһоншуу болобошье:

— Теэд энэ олон зон худалаар ангуудые агнахаа ерээ юм гү? — гэбэ.

— Зай, дүүрэг даа, баһал ямаадаймнай тухай хөөрэлдөөндэ адли болохонь, — гэжэ Амбаадай харюусаба.

III.

Сэнхир экранай программаар «Заповеднигэй байдал» гэжэ кино харуулагдахаяа байба.

«Киногой ан бодото ан бэшэ гэжэ нохоймни ойлгоо юм гү?» — гэжэ шалгахаяа Амбаадай Түмэрөө гэртэ оруулаад, телевизорээ хараба. Үнөөхил ангууд үзэгдэбэ. Харин Түмэр хэрэглэнэшьегүй. Амбаадай нохойдоо заагаадшье, тухираадшье үзэнэ. Тиихэдэнь Түмэр һэрмэр гээд, хараашалаад, агаар унхидаад, юушье обёоржо ядахадаа хэбтэшэбэ.

— Түмэр, эдэ ангуудые харахадаа һонирхоно, хүхинэгүй гээшэ гүш?

— Али ангуудые?

— Энэ, эдэ,— гэжэ байжа телевизорэйнгээ хажууда ошоод, Амбаадай ангуудые зааба.

— Улагашаха, зурагашаһаа бэшэ юуш харанагүйб, тиимэ ан бии юм гү?

— Энэ хара хандагай, энэ ябана бодон гахай...

— Юрэдөө, эдеэнэй тогоонуудые, түлидэг түлеэнүүдые огородтомнай ороно гэжэ һэжэглэдэг ,нохой, шандага, ямаадые илгаруулдаггүй хадаа улагашаһан, зурагашаһан гал хараад, ан гэжэ ойлгоно гээшэ бэзэш даа,— гэбэ нохойнь.

Зай. иихэдээ, телевизор гээшэмнай хүнэй нюдэндэ тааруулагдаһан юм гээшэ ха гэжэ Амбаадай мэдэбэ.

Дон ЭРДЫНЕЕВ, багша.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

АРХИИН ШЭЛЭЙ ГОМДОЛ

Шэлэй заводой пеэшэн соо
Шэнгэн болотороо бусалжа,
Туйлай томо шанага соо
Туулган шэнгеэр харьялжа,
Суурагар нарин хэб соо
Сууха шэнгеэр үлеэлгэн,
Халуун тэрэ цех соо
Хараһаар байтар бүтээл һэм.

Сундагар ехэ гэдэһэтэй,
Унжагар ута хүзүүтэй
Жэгдэ сасуу нүхэдни
Жэрылдэн һубарин ошобо.
Улаан нюдэ гарганхай
Ууртай янзын жолоошон
Хайрсагта һууһан бидэниие
Хаялан ашажа сошообо.
Ондого сондого гэлдэһээр
Одоош хүрэжэ ерэхэдээ,
Огсом абгайн гарта
Ороһондоо баһаш хүхибэбди.

Тэрэмнайшье даа
Тэнсэлгүй мундуу хүн
Хар-яр шэдэлнэ:
Хахаш һүрэнэ нүхэдни.
Хүйтэн, шэнгэн бодосые
Хүзүү руумнай гоожуулан,
Амаараа гулгидатарнай,
Амаруулангүй шудхаба.
Амтыень хүсэд ойлгоогүй,
Амияаш абажа үрдеэгүй
Тажагар бидэнэй тангалайе
Таглажархиба яб байса.
Гүйсөөр дүүрэн «уһа»
Гүзээн соогоо хэжэрхёод,
Харанхы амбаар соо
Хаалтатай һууха хэсүү даа!

Нарата нэгэ үдэр
Наярса машинаар шэрүүлээд,
Дэлгүүр хүрэжэ ерэбэбди,
Дээгүүр, доогууриш һуубабди.
Хүйтэн, гашуун уһанһаа
Хүнгэрхэ саг ерэбэ гү?
Золтой гарта орожо,
Зоболонгһоо һалахам гү?
Харнин гүрэнэй тамгатай
Хараш, шараш «нүхэдүүд»
Үдэр, һүнигүй эндэ
Үнинэйл һууна хэбэртэй.
Арбан нэгэн сагые
Арай шамай гэжэ
хүлеэн хүлеэн байтарни,
Хүнүүдш орожо ерэбэ даа.
Һахал һамбай урганги
Һалаганаһан гурбан
Хашарһа мүнгэ тоолоһоор
Хүсөөбэ хэбэртэй сэндэмни.
Уужам үмдэнэй хармаанда
Удааншье ябагдаагүй.
Углуу тойроод хүйхэршүүл
Уралдаа намай абаашаа.
Хомхой ехэ ама руу
Хол-холхон гоожуулнаб.
Тамхитай тэрэ ама руу
Аятайхан эюулнэб.
Хүйтэн, гашуун уһанһаа
Хүнгэрбэб одоош гэһэмни,
Һөөргэм асараад түргэхэн
Һөөл бэлээр үгэжэрхёо.
Хооһон, нюсэгэн болонхой
Хорёод нүхэдэй дунда
Ханхинаһаар шэнхинэһээр,
Харайжал бусабаб абгайдаа.

Тэрэмнайш даа
Тэнсэлгүй мундуу хүн
Шороб хатуу үнөөхииеем
Шудхажал баһал эхилээ.
Хэдэхэн хоноод байхада,
Хэсүү тэрэл магазиндаа
Хүрэжэ ерэ ерэһээр
Хүнгэрөөб хатуу «уһанһаа».
Хаагуур яагуур ябагдаа,
Хаяа доогуурш хаягдааб.
Хрусталь хундага үзөөб,
Хурабша соогуурш эюулээб.
Хоолойгоорни заримашуул
Ходол балгахаа һанадаг.
Хүйхэр тэдэ хүнүүдтэ
Хүндэтэйб, ямбатайб.
Бүри, һаяхан даа
Бүһэтэй гурбан хүн
Улаан зээрдэ болонхой
Уулзашоо намтайшни.
Шэрүүн гараараа эльбэжэ,
Шэмэн шэмэн таалаа.
Ууса дороһоом альгадажа,
Удаан удаан гудамхяа.
Уураа юундэшьеб хүрөөд,
Угзаралсаа гурбуулан.
Хамар амаа булгалан,
Хазалсаа, маажалдаа.
Харин нэгэ хүйхэрынь
Хүзүүнһээмни бажуугаад,
Нүгөөдынгөө тархи руу
Нүгэлшөөнгүй ябуулаа.
Хаха һүрэшоод мүнөө,
Харгын хажууда хэбтэнэб.
Хабар, намарай сагта
Халуун пеэшэнээ дурсанаб.
Хаанабши, урин абгаймни,
Хаанабши, түрэл заводни,
Хаанабши, тэрэ магазинни,
Хаанабта, хүнхэр гурбамни?
Таанад, гурбан «нүхэдни»
Таалуулан жаргаха сагаа
Хүлеэн хэбтэхэ зуурални,
Хүхюун минии сасуутан
Завод магазинай хоорондо
Залуулан, шэрүүлэн ябаа.
Хүдхэшүүлэй ама руу
Хүйтэн «уһаяа» эюулнэ.
Һайндэрэй стол дээрэ
Һархайн һуудаг һаа нэгэ,
Золтой жаргалтайб гэжэ
Зондо хашхарха бэлэйб.
Иимэл хуби заяатай,
Иимэл нэгэ харгытай
Шэл байгаа гээшэлби!
Хэн наймае хайрлахаб?
Соол, гэр, байшангай
Сонхын шэл болоод,
Алтан наранда еэнгэжэ,
Аляа һалхинда эрхэлжэ,
Үдэр бүри аршуулжа,
Үнгэ һайхан һуудаг һаа,
Яаһаншье ехэ жаргал һааб
Яатараашье гэмдонобиб!

Байгалай нарһад.

П. ЯХНОВЕЦКИИН зураг.

ШОГ

ЭЗЭГҮЙ АМАН

Табяад онуудта колхозой бухгалтер Дандар Дармаев городһоо «Родина» радиоприемник асарба. Хүршэ айлайхидынь дүүрэн сугларба. Дэлхэй дээрэ болоһон шэнэ һонинуудые һонирхон шагнана.

Бухгалтерай эжы далан хоёртой Дарисуу хүгшэн ород хэлэ мэдэдэггүй тула юуншье тухай радиогоор хөөрэхыень обёоржо шагнадаггүй, хүнүүдэй суглархада, «Шалыемнай муухай болгонот» гэжэ сухалдана.

Үглөөгүүр нэгэтэ ороходомни. хүгшөөдэй радиоприемнигой хажууда ехэ бодолгото болон һууба. Урагша, хойшонь барюулынь мушхана. Абяа гарамсаарнь аалин болгоно, дахин мушхана.

— Һэ, ямар жэгтэй юумэн гээшэб? Хаанаһаань абяан гарадаг юм? Зосооншье харахада хүн үгы!

Ара талаһаань шагаана.

— Газар хубилжа, эзэгүй аман бии болохо гэжэ Ангай бөө хэлэгшэ һэн. Тэрэнь энэ гээшэ гү?—гээд гэдэргээ сухарижа, үбдэг дээрээ унан мүргэбэ. Эзэтэй хада уулануудаа дурдан гүбэрнэ.

Приемнигыень һэмээхэн мушхажархихадам, хүгшөө сошоһондоо хүл дээрээ бодожо, намайе «пяс» байса альгадаад, газаа тээшэнь намнаба.

Мүнөө тэрэ ушар тухай хөөрэхэдэм, хүгшэн ехэ аягүйрхэдэг. Хүгшэн зэмэтэй бэшэл.

Тиимэ үе саг байгаа һэмнай.

П. ИВАНОВ.

ТААБАИН ХАРЮУ

Нэгэтэ Галданай таабай газаагаа һүхэ эшэлжэ сүлөөгүй һууба. Элдэб эсын юумэ һуража һаладаггүй аша хүбүүниинь хажуудань ерээд, иигэжэ асууба:

— Таабай, юу хэжэ байнабта?

Таабайнь мэхэтэйхэнээр энеэбхилэн хараад, иигэжэ харюусаба:

— Хони үүсэлжэ һуунаб.

— Юу хони үүсэлхэ һэмта. һүхэ эшэлжэ һууна хаямта, — гэбэ Галдан.

— Хаража, мэдэжэ байгаат тиигэжэ һурадаггүй ха юм, — гэбэ үбгэжөөл.

М. ОСОДОЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ үндэр баян ургаса хуряажа абахын түлөө» — түрүү бэшэг. «Ажалаарнь — нэрэ хүндэнь» — репортаж. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Ажалдаа хайша хэрэг хандахада» — корреспонденци. «Үбэл ба тэжээлэй нөөсэнүүд» — К. Солнцевой статья. Арадай хиналтын БурАССР-эй комитедтэ.

Гурбадахи хуудаһанда: А. Малиновай статья. «Ниитэдэ харша һургаал — хуули буса хэрэг» гэһэн статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Субботний огонёк».

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

11.00 — «Эсэгэ, эжы, цирк ба би» — телевизионно фильм. 12.40 — Концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ телевидени.** Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 13.55— «Эрдэм ба соёлой гол асуудалнууд». ««Хүнэй уураг тархи». 14.25 — **Үнгэтэ телевидени.** «Хүгжэмтэ уулзалгануудай почто». 15.05— **Үнгэтэ телевидени. «Эбдэршэгүй хани барисаан». Грузинн ССР.** 17.05 — Документальна фильм. 17.25 — «Банда Доминаса» — ГДР-эй телевидениин уран һайханай фильм (1-дэхи сери).

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.50 — 19.00 — «На перелётах» — киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ телевидени.** Композитор А. Бабаевай дуунууд. 20.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Нервы, нервы» — телевизионно уран һайханай фильм.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.30 — «Ая-ганга» — уран зохёолой субботын хүгжэмтэ программа. 22.30 — «Номгон Доной дуунууд» — киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

23.00 — Искусствын мастернуудай концерт. 24.00— «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

19.30— Концерт. 20.05— «Анна Каренина» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Таабаринууд

Хуһанда хурабша үлгөөтэй.
(Шандаганай шэхэнэй хара)

Далан шагшагай
Газар малтаа
(Һэеы гэрэй гадаһад).

Мүнтэгшэн
Мүнгэн үлгүүртэй.
(Шэхэн, һиихэ).

Нахид хүтэл,
Набтагар хормой,
Найман шандааһан.
(Эмээл, дүрөө, улам).

Хүн, хүн хүреэлээ,
Хүрин жороо жороолоо.
(Хэлэнэй эрьехэ).

Хорхоодойе
Хорин хүн мордохуугаа,
Арбаадайе
Арбан хүн мордохуулаа.
(Бээлэй, үмдэ үмдэхэ).

Гунан бухын хэбтэридэ
Гурбан жэлдэ ногоон ургаагүй.
(Галай гуламта).

Хадын саанаһаа
Халзан хуса маараад ерэбэ.
(Һара).

Аса модон,
Буса модон,
Булган малгай,
Һээгэн сүхэ.
(Һэеы гэр).

Гэжэгэнэдэг хүбүүн
Хони мүргөө,
Хонин үхэр мүргөө,
Үхэр газар мүргөө.
(Хүл).

Хойтуулай бэреэдүүд
Хондолой сагаан.
(Гүроөһэн)

Урдуулай бэреэдүүд
Умарюу сагаан.
(Хэрмэн).

Ши саашаа,
Би наашаа, —
Бү уулзая.
(Эмээлэй бүүргэ).

Булган эльбээргэ
Мүнгэн шэмхүүргэ.
(Моринои урал, шүдэн).

Хулганаан худхаа
Хойшо ўрагшань хаялаа.
(Юумэ эдихэ)

Д-Н. ХАЛХАРОВАЙ суглуулбариһаа.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1972 оной декабриин 9. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательства, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01586. Заказ № 1399.